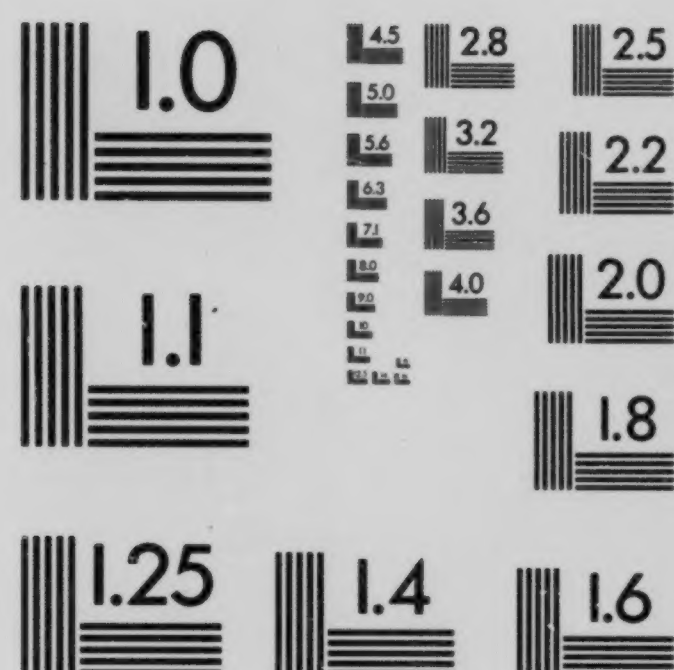
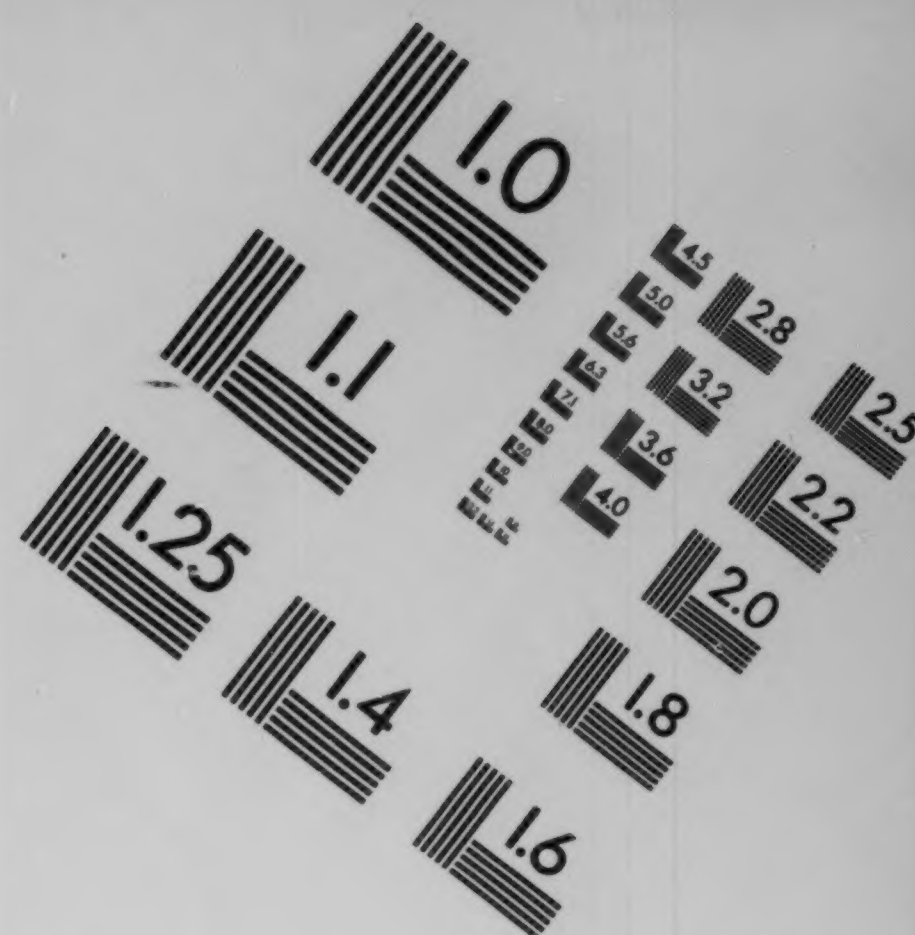
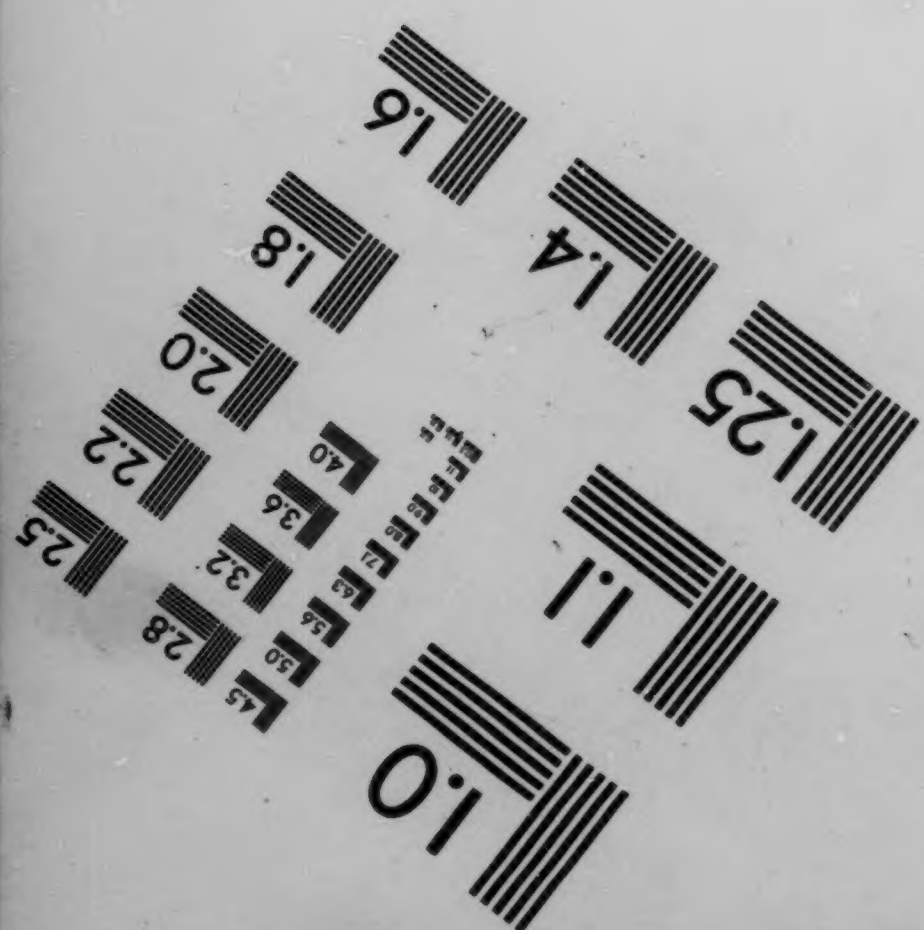

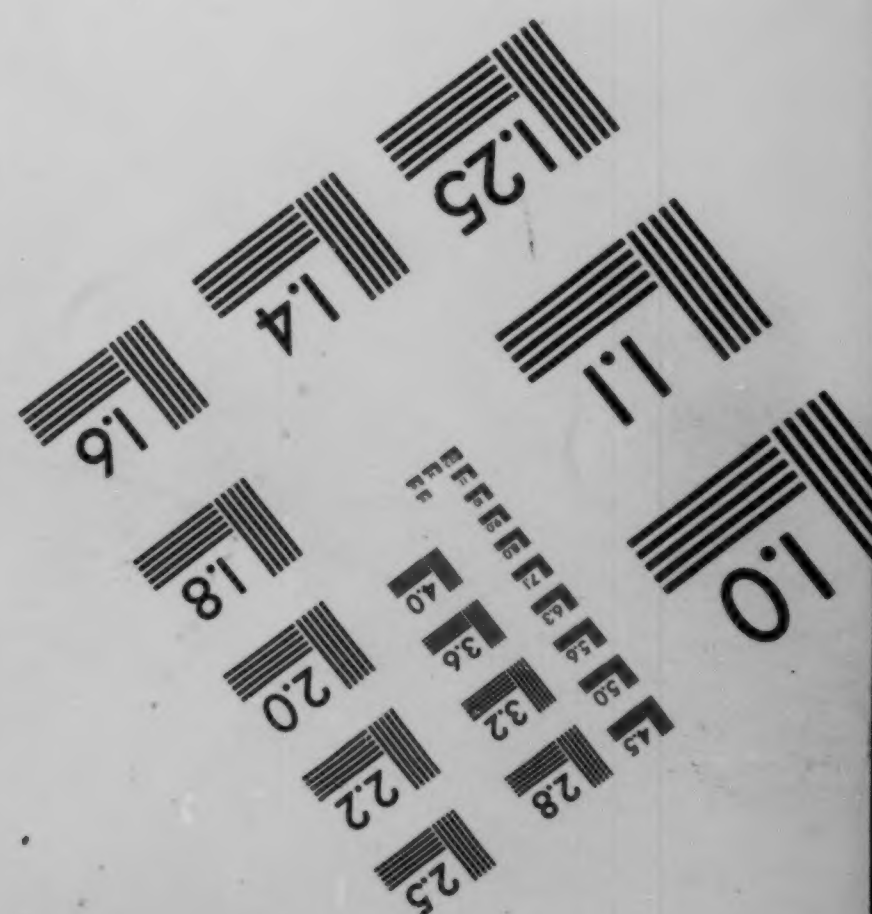
START

6"

APPLIED IMAGE
1653 E. MAIN STREET
ROCHESTER, NY 14609
TEL (716) 482-0300
FAX (716) 288-5989

RECEIVED
JAN 15 1900

RECEIVED
JAN 15 1900

MICROFILMED 2002
BY THE
YIVO INSTITUTE
FOR JEWISH RESEARCH
NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

COPYRIGHT

The copyright law of the United States (Title 17, UNITED STATES CODE) governs the making of photocopies or other reproductions of copyright materials.

Under certain conditions specified in the law, libraries and archives are authorized to furnish a photocopy or other reproduction. One of these specified conditions is that the photocopy or reproduction is not to be "used for any purpose other than private study, scholarship, or research." If a user makes a request for, or later uses, a photocopy or reproduction for purposes in excess of "fair use," that user may be liable for copyright infringement.

This institution reserves the right to refuse to accept a copying order if, in its judgement, fulfillment of the order would involve violation of copyright law.

YIDDISH DRAMA

PRESERVATION

PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-20002 -1821.3

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET

YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

YIDDISH DRAMA AT YIVO LIBRARY

Master negative Storage Number Y-2002- 1821.3

Goldfaden, Abraham, 1840-1908. Dos Yudeli : zeyer sheynu lider un reyn
Yudisher shprakhe ... / [A. Goldenfodim]. Varying form of title:Lieder. Lemberg :
Ferlag fon Hirsh Shlog, 1906. 93 p. ; 13 cm. /15519a; NXYH00-B2898

MICROFILMED BY

THE YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

NEW YORK, NY

Film Size: 35 mm microfilm

Image Placemement IIA

Reduction Ratio 10X

Date Filming Began:

08/19/02

GOLDFADEN, ABRAHAM

DOS YUDELI

LEMBERG: 1906

93 p.

ד.ר. יעקב עזאזקי

דאס יודעלי

זייער שיינע זיידער און ריין יודישער
שפראכע. אוסער דעם פערזענלעכע
וואס מען האט פון זיין שטעקט און
זיין אויף זייער פול מוסר און פוהל
בעקעהרונג:

לעמבערג

אייגענטום אונד פערלאג פאן הירש שלאג
בוכהענדלער לעמבערג.

לפ"ק

תרס"ו

בשנת

LIEDER

Eigenthum und Verlag des Hersch Schlag.
Nachdruck vorbehalten.

Lemberg, Druck von F. Bednarski 1906

אין פרעסע ארכיוו

הללויה

א

מור דארסון דאנקון אונ לובון
אונזער גאט יעדור רגע
ווס ער הט אונז דער הזבון
צו אזעלכער מדריגה
אונ הט אונז גושענקט די מתנה
צו קעגון אום אליין
דעם שכל מוט דר בוונה
זיינו גרוסו דרכים צו פר שטיין

ב

ער און אדאקטער אנגענומער
צו ארו קראנקו קרעכצער
צו צופראכונע געמוהמער
אונ צו ארו שווערו הערצער
די חסידים זענען זיינו פולקען
זיין מוסטער און די ישועה
נעמט מען נאר אקעסול אפולקען
ווערט מען שון בקו הבריאה

ג

ער און דר גרעסט אסטראנאם
פון ארו גרעסטו גובלובן
דער הומער און זיין דומקאם

מוט די שטערן און גושטובון
ביי אום שטייען אונ זיין רייסט
פר צייכונט דוא קאמעטען
אונ און נעמון ווייסט ער
צו געבון אלו פדאנעטען

ד

חכמה און ביי אום דא פוהל
און און שטארק אונ בח
דער הומער און זיין שמוער
אונ ווי ער זוצט זוך הוך
קוקט ער אראפ אפילו
צו דעם ארוסטען בודגיאק
אונ פר נעמט און זיין תפלה
ווען ער וויינט צו אום גשמאק

ה

זונגט אום זונגט אום לוי ער
זעהט ווס ער קען מאן
הערט ווס פר אנערודער
ער מאכט פלוצרונג אן
ער זעהט די ערד די דארע
אום גמרוקונט פר הוין
געד שוקט ער אן אחמארע

אויג שויםט אום מומ דעם בלויץ
1

באדד גומט אקראד דר דונער
שון גומט אקלאפ דער רעגון
אויג קוקט אפארט אגרונגער
קוקט אום שון אנטקעגון
פר וום פרעגט אור אקשיא
מאכט ער אלץ אן דאם
דו ביהמות דארפון פאשו
אויג דו שעפעדיק דם גראז
1

אויג דם פייגערדו דם מווערנע
בדייבט אויך גומט אום גשמעלט
עם גומט זוף שון אור זערנו
דארט אויך דעם ווייטון פעלד
מוט ברומט פערזארגט ער יעדון
ער הט נד קיינום נט פר פעלט
נאקאן אמענש נאך רעדון
אז אום הט ער גאר פר מיילט
ח

וום זשע מענש וויל ער פון דור
אקלייניקייט חלעבון
האפט צו מו- גאר צו מור
הענט אויג הארין אויף הייבון

דו זאכסט גומט זוכין קיין אנדער מוטעל
דוא מעגסט ליינון אויך מיין סטמאט
ווארון במחון אויז מיין קוויטעל
אויג אויך חתמו מוד דארט מאקו גאט
ט

ער פרוכט נאר צו געבון אקליינים הוסט
שומט זוף אום אשניי אוואסור
מוט ער גאר אקליינים פופסט
צו גייט ער אזו ווי וואסור
אויג דאם זענון דען קארגו ווינדער
וום ער האט גוויזון אויג מצרים
אז דם דען גומט יודושע קונדר
נסים מן השמים
1

אויג אופון בארג סיני דו פייערדוגו ברוצען
דוא קולות גאר אמורא
ווען ער פרעגט מוט זיי קרוצען
דוא אותיות פון דער תורה
אויג הט זו אויגז גשענקט גומט קיינום
אנדערדו האבון גומט גוהאט דו זכיה
לאמור זונגען יודון אויג איינים
לאמור זונגען הדלליה :

ענדע

דאס יודעל

א

דאס יודעל דאס יודעל
 דו קענסט אום צו גיין
 גיב אום אפ פֿבֿור
 און האלט אום נומ קליין
 ב
 פון איין קליינער אומה
 קומט ער ארום
 און וויא דוא ווענדסט זיך
 וואקסט ער דור אום
 זוכסט אום און מזרח
 דארט וואנט ער לאנג שון
 פארסט קיין מערב
 דוא מרעפסט דו דעם פארשון
 דאס יודעל . . .

ג

קאז דו קיין צפון
 ער און דא אופן ארט
 קומסט קיין דרום
 דער מאפסט אום און דארט
 שוף זיך און דעם ים
 ער קומט דור אקענון

פאר פֿלאנצע און דר מדבר
 ער פארט און דו וועגן
 דס יודעל . .

ב

פרוב פֿרוה און דר הייך
 אוב ער פֿרוהט נומ גאך דור
 קרוך און דער מוף
 ער און שון דא פֿרוה
 דעם דלות פֿר אַחבר
 שטייט אום און און
 און גיט נאר און פֿאלגן
 ער מאנצט דארט און קאהן
 דס יודעל . .

ד

מוטשע אום נעם אום
 דו פֿוחות ארום
 ער קעבט מומ פֿטחון
 און שטייט דס אלץ אום
 אט מיינסט דוא מוסט אום
 ער און שון פֿר ביי
 ער נומ זיך נאר איין דרייה
 און און שון גאנץ פֿרייא
 דס יודעל . .

ה

בעראביווע זיין פֿבֿור
ער איז דא ביי אום פֿארט
גויב אום קיין רעכט
ער דער שלאגט זיך צום אורט
ער מאכט גאר קיין קיארום
קיין געפולדד קיין גרום
ער בייגט זיך ער קנייטשט זיך
אוי דרייט זיך פֿארט אום
דס יודול . .

ו

בייא אום פֿרי זיין
האבין קיין ווערט
זיין פֿאנצור איז בֿטחון
אמונה זיין שווערד
זיין הולף אום איין נויט
אוי אום דעם גווענד
ער דארף גאר צו גאט
איהייב מוין דו הענד
דס יודול . .

ז

דו אמונה רעט אום איין
דו ווארט אופן סוף
ווי בומד אופן וואסור

קומט דער אמת ארוף
דו זייא ביי זיך שטארק
פֿרייזיך בעהארצט
גאט וועט דור פֿצאקון
אוי דו ווערסט פֿר שווארצט
דס יודול דס יודול . .
ענדע

דער יחוס שידוך

דיא תנאים

וארשתיך די לעולם (הושע כ כא)
אז דעם יתומיד ישראלקין איז גווען גאך שדעכט
אוי דוא צרות המ ער נומ גוקענט פֿר מראגון
זיין פונסטור מזל איז גווארון פֿר רעכט
דס גלעקיד פֿון זיין גלוק המ שון גושלאגון
מוהאט אום פֿאר גושלאגון אשידוך אופן אורט
איהום ארייבון האמשו ער איז גווען גומיין
מאקו אום מצרים איז גוועזן דאס ווארט
אוי אוף דעם פֿארג סיני איז דאס קנאסמאך גווען
אפלה איין אנמוק היין שייך אום וואל
אוי איז ארונמלוק אום פיין דס איז בעסור פֿון אלס
עס שומון זיך פֿערוד ביי אור אום דעם מויד
אוי אגילדונג קייט מראגט זו אוף דעם האלז

דעק אפ דיין דעק מוקד דו מייעורו פֿלֿה
אונ פֿווייז אויז דיין פֿנים מור ווירון דס זעהן
דר קענט נאר יודון קוקט אייך צו אלו
אזו נומ דו אמונה דו פֿלֿה גווען

אונ דער מדבר הט מען דו תנאים גושרובון
צו סודוקון דעס נדן האבון דו צדדים נומ גופרעגט
דער מחותן הט בארד דס ווארט אנכי גוגעבון
אונ נעשה ונשמע הט דר חתן איין גולייגט
ווער זענען דו מחותנים ווס הבון גומאנצט אונ מוטון
אונ ווי הייסון דו תנאים ווס קען אונ זיי שטיין
דו תנאים אזו דו תורה. גאט דר מחותן
אונ משה רבינו אזו דר שדכן גווען

דו חתונה אזו גופרובן אונ מחותנים שטאט זאל זיין
אונ מוהאט זי אפ גולייגט נאר אוף אקורצו צייט
אפלאטקו הט ער גולאזט מאכין גאנץ פיין
אונ אור זאלון מאנצון דו חתונה לייט
גאד דו תנאים הייבט דר מחותן אוף דו הענד
גא דור חתן אמתנה אט דעם מייערון שטיין
דער חתן נעמט פֿטראכטון ווס ער הט דר קענט
דארט אזו דס ווארט שבת אום גוקרועט גווען

ענדע

דיא חתונה

אני קדודי ודודי קי

א

דער עולם גייט
זייער צו שפֿרייט
אונ מוזעהט

זיי אלו הופון
פֿריילוכו יונגון
פלעסקון זונגון
מאנצון שפֿרונגון
קלאפון מוטון

מופורט אריין מופורט אריין
מופורט אריין דעם חתן
פון גרוסו פוסות מרונקט מען וויין
אויביר אלו מאסון

ב

דארט גייען יודרוד
אונ זונגון דודרוד
אונ שפֿירון אוף פֿודרוד
אונ אוף מימסאנעס
דו פייסון שרעקדוד
דו קלונגון מוט געקדוד
דו קלאפון מוט שטעקלוד

אויף פֿאַראַבאַנעם
דָם זענען דו קוים אַלץ
וואס האבן אונדז צייט גענוג
אונדז האבן ביי דו חתן כלה
צו דער חתונה צו געשפּילן

ג

דאָרט גייען מאַנען
גוקליידעם אונדז קיינעם
אונדז מראַגן ווייניג
סוף אַלדורדיא סאַרטן
אונדז מראַגן מוצון
מוט הזכו שפּילן
דו לייט נוצן

פֿאַר סאַרטן דאָרטן
דָם זענען דו הייליגן כהנים גווען
וואס האבן דאָרט געוואלט פֿאַרשטעלן
אונדז האבן געוואלט דאָרט חתונה פֿאַר זעהן
מוט אַלדורדיא מאַכען

ד

אונדז אויף פֿערד אונדז מאל
מוט איין מאל
גייען און אַצאָה
געשפּילן ווער פֿאַרדון
אונדז מוט אַלדורדיא

גוט פֿאַקערדיא
זענען זיי
דאָרט און געוואלט
חתנים צו. חתנים צו
חתנים צו דרשה געשאנק
סוף יעדער מדינה סוף יעדן גראַד
געפֿראַכט מוט גרוס געזאגט

ה

אונדז אומן גרוסן מייך
שטייען שווען אַסאך
מוט אַלדורדיא פֿאַר
גאָלדענע פֿערד
סוף אַלדורדיא
גאָלד פֿערד אַלדורדיא
פֿערד דומאָנען
אונדז זיידען מאַכען
פֿערד צו. פֿערד צו
פֿערד צו. דרשה געשאנק
סוף יעדער מדינה סוף יעדן גראַד
געפֿראַכט מוט גרוס געזאגט

ו

ווער גייט אַרײַן
אפֿייער מאַן
אונדז מראַגן וויין

און פֿיר כּוֹסות
און מֶרְגֵם אַפֿעכּוֹר
אַקאַרזש מוט דעפֿער
און אַז אַזכּר
אַשוסול חרֹסות
דער פֿעטער פֿישע מאַקי פֿסח
גייט מאַנצון מוט דער פֿלה
פֿון דער הגדה שפּילט אים דעם נוסח
פֿלעסן פֿלעסן אַלוי

?

ווער גייט יעצט מאַנצון
אומן קאפּ קראַנצון
מוט שיינו פֿלאַנצון
פֿרושע גרונע
און אַז גוגאַנגון
מוט פֿוקע זאַנגון
פֿון אפֿעטור מדינה
דער פֿעטער שביעות גייט אַצונד
מאַנצון אַז גרזם גחמות
אַנייעס וויוואט שפּילט גשווינד
דעם ניסח פֿון אַקדמות

ח

שאַט גאר שאַט
אַוועק און אַזייט

אַט גייען צוויי לייט
מחוקנים פֿיינו
און מֶרְאָגון און איינז
דער אַרזב אַקליינז
דער איין אַתרוג אַשיינז
מוט איין הושענא
סוכות מוט הושענא רבֿה
קומין מאַנצון זוך אַצונד
אַנייעס וויוואט שפּילט דם גבאי
דעם נוסח פֿון גשם ונא גשווינד

ט

אַזו דעם מען פֿאר גובראַכט
מאג און גאַכט
און גרזם פֿראכט
און אין גרזם פֿריידון
מלחמ ממוהמ
נושט גורוהמ
עם קאַכט עם זוהמ
דו אַרבייט ביי יעדון
דעם גייע פֿאריל פֿר זאַרגון מוט קעסט
בזמור און פֿעסור וויין און עמער
אַז מיייערו פֿירות מורייעט מועסט
מוקדום עזמות שאַף און לעמור

דער איידום דער גייער
ער דעבט שון פרייער
און קיין זאך אזוי מייער
פר זיין השגחה
ער פלעגט נאר זאגן
הט מען שון צו גומראגן
און ווער פלעגט פר מאגן
זיין הנהגה

אמ ווער הט זוך און אונזם גורעכט
ווער קען אים גאר אצונד דר קענן
עס אזוי דאס יתומות ישראל'יק עם
נאמנות וויא וויר יודין זענן
ענדע

אראפ פין קעסט

וישמע ישורון ויבעט (דברים לב)
נאר געד הט דר איידום און מחותן פר געסן
ער האט פאר געסן אלדונג ווס עם אזוי גווען
ער קערמ הבין זוך אום שון און צו גוגעסן
און הט איין אום חן גווארפן אופן ווייבול אליין
זיין אנדור מיידול הט אום דעם קאפ פאר דרייט
זו הט ער גולזבט גאר אייגס און דר וועכט
דו עבודה זרה אזוי דם ארום אור הט ער זוך גודרייט

און הט דעם ווייבס מאיאנטוק און אור אום גשטעלט
אדא הט דעם מחותן גאנץ גוט פר דראסון
און הט זוך גורעמוט אום צו געבון אפסק
זיין צארוו האט ער און אום אום גוגאסון
און הט זוך אמאל צו בייערמ און אום גאנץ גושמאק
ארום עזות פנים ארום פון מיין הויז
דוא עזות פנים בוסט גווארון שון זייער פעט
דיין קנואמור זאך זיין דר גלות דארט וואלגור דוך אום
בזו דו וועסט חרטה האבון און דיין שקעכטון חמא
און וואלט מוט דור אנדערש גוקענט מיין נשמה
נאר און האב מורא פר דעם שונא'ס צונג
ער וועט זוך זאגן הא און האב איין נקמה
ווס הט ער דעמולט דר זעהן און דעם אפ גורוסונג
און האב מוק אביר און יחוס גושמרייכט
דיינע עקטרון האב און גולזבט און גושעצט
דוא עלטערין זענן דו אבות זיי האב און גואכט
און דיין שדכן הט און פר דור גושעמון צו לעצט
היינט האב און און דור אליין און רחמנות
און גיב דור מוט דיין ווייב און אצונד
זוא וועט שון רעגון אום שמיין דיין עקשנות
און אור זכות וועסט לעבון ווארון זו אזוי מיין קינד
נאר און דר פרמד זכסמו נוט וואגן און וועל אהיים געד
(ב)

אויף ווער אריין שוקן מיינו שמשים נאך דור
 דו שמשותע אוי דו גאולה דר שמש אוי משיח
 זיי וועלן דין אהיים ברענגן אוף דעם אורט ווס פרוי:
 ענדע

דער פייל אין בוגין

אים ל"ג בעומר

א

פיר מענשן זאגן אז עס אוי זייער מיאוס
 פיר וואס דער יוד האט מורא פאר אשום
 ער אוי גאר נוס לעבודג ער אוי נאך גאר רויא
 ער שרעקט זיך אוי צופורט אז ער דר הערט אפו
 ב

מיט אהולצערנו פייל אוי מיט אהולצערנעם בוגין
 מיט דעם קען ער שוסען דער צו קען ער טוגן
 ער אוי גאר אפריה צו שוסן אפלו
 אוי דס אוי ל"ג בעומר גולט גאר זיין פוי

ג

עס אוי דאך פשוט איין חרפה ווי קען מען נוס דאס
 אמאל דארף מען אפיינד אשנאל מין אוי דו נאז
 אמאל דארף מען דער שוסן אפוגור נאר אוי
 אמאל דארף מען זיך ראטיווען ווען דורך אפוי

ד

דער יוד קען אויף שוסען אור מעגט מור גלייבן

נאר ביי אים אוי שטענדוג מיינער דס לעבן
 שוסן זיך אדור יענום הייסט ביי אים לא
 אבור ווייטור קען ער אויף גאנץ גוט מאכן פוי
 ח

ביי אים אוי אוי גווען גבורים אמאל
 מאקו שטארקו יונגאמשעס אוי גאר אן אצאל
 פיר זייער פיינען אוי מען גופאדון ווי שטרויא
 ווי גוט זיי האבן אמאל גוקענט מאכן פוי
 י

דער יוד שוסט ווען מידארף אשטייגער אוי אמרחמה
 דונן טרייא זייער קייזער שטרעקן זייער נשמה
 אוי ווי פול יודישע קינדור זענן אוי קרוג גופאדון
 אוי צו וויסן עמוצור וויל גאר זיין אפאדון
 דאז ער ציידן צו דו מאמוס אויטלובס אוי
 אוי דארט אוי דו מצבות דעם אמתין פוי:
 ענדע

דאס פינטעלע יוד

ערהעבע דין רחל אוי דר וויסטע . ערהעבע דין אוי
 וויינע ניכט מעהר: ניכט מעהר ברויכטע דיינער איינזאממען
 טאלמע זאט פאן דיינען קומער צו פערבערגען דער הער
 האט געשמיללט דער ווימווע מהרענע: זיי געטרעסמעט.
 דיינו קינדער לעבען ווידער:

אויף האב דין רוב מיין פאלק דו מיינער אוימה

דו שטארקו דו שיינו. דו פיינו. דו פרומו
אויף האב לוב דיין אמונה דיין הייליגו תורה
גאך אונ וויגור קב אויףגוהערט דס אונ דו בעסטו סחורה
אויף האב לוב דיין גאמין וויא מען גוט אום אדרייא
צו ישראל. צו יזראל. צו עברי. צו יעברייא
צו יעקב. צו יאקאב. צו יודע. צו יוד
אויף האב דו לוב אפילו פייס גאמין זשוד

זשוד וום אור זשוד וום יוד ארץ איינס
יוד וום אונ יוד איין אומערע אקליינעס
אקליינעס אונ אומערע גרום אונ דו אונ
אגעמיינס אונ אוף גאנצ אונ זולבר ערצוגן
אדערשלאנגעס אונ שלאגט זוף צו אדומין צו
אפארווארפונג אונ אומודום גופונט ער זיין רוח
אונ דר פרמד איין גבעטן אונ בעט קיין געלד פיי קיינס
זשוד אט האסטו דעם פרשון דעם שיינס

אויף האב דו לוב אפילו אז מען רופט דו זשידיאנק
אז מען רופט דו קאכעסור אדור פאראנוק
אז אומודום פוסטו פול עם קאכט מוט דור דו וועלט
אז אומודום פוסטו שטארק פערשטעקט מוט דיין געלד
אונ פיי וועמין טאקו פיי גרוסו מלכים
אונ מושט זוף אונ זייערו גושעפטון פר רוחים
אונ קנקט אום אן אונ גאנצין צו אונ ער וועלט אדרייער
איי סאיו אשידיאנק סאיו אברענן סאיו אפיער

ער אונ פארט אמונה גיי מאך מוט דעם עפוס
וועסט גאך האפן אקלאפ אט פרוכ נאר זייטשעפעט
אט זעה אונ דען דא איינור פון עמלק פון בבל
אזכר פון זיי גופונט מען גקרוצט אופן מאכור
הכלל ווער עס הט אום גושעפיט הט אום גושאדעט
זיין הערלוק אום קימוגוש הט ער גוהאט
ווארון זיין טאמע זאגט ער אונ זפייא מור איינער
פר טיין יעקלין וועל אויף ברעכון דו פיינור

וום הייסט איינור ווי זענון מור
וועלון אנדערע פרעגון פיי דור
דס מענטשו זיי ענפרון גאר אן ליצנות
ווייסט אור זייט פיי אונז וז דא סבדנות
איא מוזאל אייך הייסן אונ רצועות איינשפאנון
אדור אום יום פפור דס הערצול אופור חקאנון
איר וואלט באד גושרונגן זיין גיין לא לנו
שרייא זשע יענקעלע מוט השק אתה בחרתנו

ער אונ פארט אמונה אוף דר גאנצור ערד
וויידן ער קומט וואנט ער שייין אונ הט זיין ווערט
נאר דו יוד רעסטו זוף איין עם אונ אונ גאנצן דיינס
דו ערד אונ מיין טאמענס ווי אוף וואן אונ מיינס
זיין איהם האט ער גושענקט אדאנד וום פרוסט מוקעד
אונ האנוק
גאר ער הט עם פרוזונדונט דער פארשייטער זשידיאנק
אז דיין טאמע הט אום פון דר היים ארום גטרופען

הט ער אום איוחם ברובער מוט גוגעבון
נאר ביים אלטן ר' משהן אונ דרום אונ דס גדרוקט גווען
אז דו אומות האבון עם במרכם הט עם גוהאמ ביי זיי חן
נאר ביי אום וועלון זיי עם נעמון. מוט פולדו בוחות
ער הט עם בהאלטון אונ הט עם. אונ אונ ווייטער אהיוחם

ווס אונ דס פר אננים ווס אונ דס פר אזאך
ווס ליינט אונ דס אומות אונ דריי הונדרט שפראך
פון ווס לעקט אונ דו פונגור אונ שרייט עם אונ אהידוש
עם הט אדאכט מור אפנים ווי אחימושול אידוש
עם אונ דו עבראישו בובער ווס מאכט אונ יאריד
הא הא עברעאיש יעברעי. יא אבו נומ זשוד

ווי הייסט דר יאריסט ווס הט אונז גוגעבון דו זאקאנעם
ווס אנדערד רופן זייא זשידיווסהע זאבאבאנעם
זאבאבאנעם יוא גשרונגן מוט פול יארון צורוק
אונ זענען גאך אונ היינטוגור וועלט דר גרעסטור אנמוק
ווי הייסט דר ווס הט אונז גומאכט דס מייערין רעצעפט
אונ ווס אונ דס שון צו אייך פערשעפט
דס תהדימעל ווס דר קוויקט דו נשמה יעדום גרוד
מאויסעז דויד אונ אבו נומ זשוד
וועלכו דאקטורים פלעגן זוך דרייאן ביים קיזר אונ הוף
ווס פר מיניסטער געקד אום זיין געלד צון אויף
ווער אונ דר גרעסטור מוזיקאנט ארטראנס אונ זיין לאנד
וועמון דאנקט אקייסער בייא וועמון נעמט ער דו האנד

ווער אנמלייט מיליאנען געקד דר קרוין
זאנט מור אונ קענט דעם דאזונגן פארשון
יעמא יעברא נא משמא זאנסטור
ווייטער יעברא נא אבו האמש נומ זשוד

ער דר מאפט נך זיינו גרוסו גרעסטו חכמים ביים קנעפל
ער פר דרייט זיי אלו מוט זיין גמרא דס קעפול
דו גרעסטו השפונות אונ ביי דעם קעפול גרונגור
ער נומ זוך ארעכון אוף זיינו צעהן פונגער

זיין מספר הייסט ביי אום ק"ן רי"ש ש"ן
אונ דער נאך פלוהמ ארום ארעכון מאשון
דר מעגלראפוסט שמעקט ער אוף ווי צו קלאפון אמהן
אונ דס דייט שול מוז אום ענטורון נומ גיט סעזאן

בוסט אפייןונגור יעקרועם קומט דור אקנופ אונ בעקעל
מען קען דוך שון נומ פר קופון אונ אזעקור
דיין מאמו הט שון מוט דור קיין דאגות אונ דר פרעמד
קענסט דור שון פר דונון אויף ברויט אונ אוף אהעמד
צווישן פריצים בוסטו אוף אנאנץ גרוסור פרוין
צווישן חכמים בוסטו אוף נומ קיין עם הארץ
צווישן גלייכו דעות אונ זיינו אוף נומ דו קרומע
אונ האב דוך רוב מיין פאלק דו מייעורו אומה
אח וועה דו שעפלו זונט דו האסט דיין פסטוק פר כורון
יעדור הט דיין מוקוד גמרונקין דיין וואל גושורון
נומ איין מאד הט מען דוך פסח גבראכט פר איין קרבן

נוט איין מאך דאס מען דורך גוקולוט נומ איין מאך בוסטו
גושטארבון

חד גדיא דר מאמע דאס דורך גוקולוט אצוקעל
האבונס דו קינד דאס צו חאפט דר אשטוקולו דר אשטוק
זיי וואלטון דורך גווען דר שוונגן אזו מניה וביה
ווען דר מאמו זאל נומ גווען אן שרייאן און זיי
עס זאל היינט איינר פון דיין אלטו בעפערס און שטיין
ווס דו פלעגסט יונגער היינט צו זיי און חדר אריין גיין
ווס פלעגט דורך קאמעוויין. דור ברעכון דו ביינער
אז אמתקין ווי נבוכדנצר אודור פון דעם איינער
אודר ווס פלעגט דור שטריימך אן פון שטעקן און קינע
וואלטון זיי איין גונומן ווייטער אמתה משונה
זיי זאלן זעהן אז דו לעבסט וואלטון זיי חלומות אום
גופמערט
און וואלטון צו דור אזו מומ דעם קאפ צו גושטארבון

קאפ ישראל צו דיין קאפ צו בוסטו דאס
דו לעבסט נאך צו מור זענן בלונד גווארן דס
ווי האסטו זוף אהער גונומן דו שטאק דו צרה
מייטש מור האבון גומיינט אז דו בוסט שון דו בפרה
קארג האבון מור דור גומאכט דו פגורה
היינט בעטראכט נאר אזא רייכקייט אזא גבורה
ווי שטארק מור זענן גווען. נא אזו גווען צו גלייבן
אז אזא נישט זאל אונז אויפער לעבן

אט נבוכדנצר דאכט זוף עס אזו און אקאזיק
עס הייסט מור און געמותער הייסט און אמזיק
עס הייסט און געפסט ברוט עס אזו אשטוק מומ אשטוק
עס הייסט גושונדון דאס הוט עס אזו נאר גומכט אגולקע
מען פלעגט אן עכוב זו צוהן מומ אייזערנו גראפערס
דו קראצערס האבון זיי צוקראצט מומ שרפו סאפליעס
קארג דאס מען זוף און אום גוקס גווען
און יודישע קונדערס ברוט בון און האלז אריין געהן
עפון און דיין איסטאריע יוד און פרוכ ליינן
יעדור שורה וועסטו בקראגן אומלונכס בלעמט בויינן
וועסט זעהן לענדור ווס זענן פול פון מומ יודון
וועסט זעהן מאכין מומ ברוט פון גוקולוטו יודון
וועסט זעהן פעלדור זענן פול מומ צומערעמונו יודון
וועסט זעהן וועלדור דס אזו ביינער פון צושנומונו יודון
ווסט זעהן שטיינור דס אזו שרבונוס פון דר שלגונד יודון
וועסט זעהן אפארן דס אזו אש פון פל ברענטו יודון
און דיין מיינער אמונה האסטו נומ פל בוסטו פל קיינים
און דער וועלט

אפפעה לעבן. בבור. אפפעה געלד
מוזונדור יודון האבון גולאזט זייער גיט פל פארן
און פל הונגור ווי דו סנאפס זענן זיי אום גופאלון
אמייל דאס מען גופערענט גושונדון דו הויט
אבור בייט דיין אמונה אבור נעם דעם מומ
דו האסט אבור גומ בשעת ארום דור דאס גופרנט פיער

גאט און מיין נשמה דו אמונה און מור מייער
יא זא און דו גומרייע מומור ווס הט מוט רחמנות
דוך אום גוהאקטון צווישן דו גרעסטו סכנות
זוא און דס ווס האלט דוך יעצט און דער ווערט
זוא הט דוך פאר אמענש גומכט און און דו פוס נשטעקט
זו און דער שטארקור קנופ דו אייזערנו קייט
ווס האלט און איינז ווי מור זענן צו שפרייט
ווי אונזר פונסטור מזל הט און פאר ווארפן
און מזרה און מערב און דרום און צפון
און ווס און שלעכט אז דו הייסט מור עסן כשורם און
עס און מאקו ריינור
און אז דר קצב וועגט מור צו עטרוכו ביינור
יאקאש קעבון מור נאך יודון פון אצונד
און מען און נוזונד און מוקעבט און מוקעבט און מען
און גוזונד
און ווס און דען שבת אזו שלעכט מען גייט א' גומאן
אנאנצו וואך דר יוד מוטשעט זוך אן
ער הארוועט און פראציוועט מוט גרום מוה
פאר ווס אום שבת הט ער פארט דענסמאר זיין רוה
דער יוד דער וואלד יונג ער פוצט זוך שיין אום
און גייט זוך פריימוג קעגן דער כלה ארום
אמייער מתנה פון דעם לובון גאט
לאמור זעהן אז יודון וויא פול ער האט
אהאקע העקור אשטאמנוק ווי ארום זיי זענן

גייט אריין צו זיי שבת צו וועט און דר קענן
ווי זי הט זיי פאר זארגט מוט לוכט קדוש און חלה
צו פאר מאגן אנדורו און מייער פלה
היינט ווי פול אומות האבן זוך גומשומ און
ער זאל זעהן אפ צו לאזן דעם שידוך מוט דר פלה
ער הט זוך אביר גולאזט שמיסן און בייסן
און ער זאגט תנאים מאר מען ביי אונזנום צו רייסן
שפעט פון מור ווייל און מוא מה יפית זונגן
קרוסט זוך מור נאך הייסט מור און באד אריין קלונגן
מור הערון אייך און ווי דו אקטו שקראבוס
מור גופעלון זוך פארט אגוט שבת אגוט שבת
און דר ראש השנה הט דען אשעכטון אונסטראמענט
זיין קוד הערט מען און דר גאנצור וועלט
און ווס גופעלט אייך נוט דס הייזול פונוסלובון ר' סופות
זיינו ווענט זענן אונטור גושפארט מוט קאקרוזוס
און שמחת תורה דר האליק וויפול ער הט און זוךגונסן
אביר יודישו קונדור גופונן זוך נוט וואלגורון און דו גסון
מייערור יום טוב ווס דו האסט און דר צונג ווייס און
נושט קשה דו מעגסט דר מאנן דעם נאמן פסח
דוא מעגסט אום דר מאנן אופן און פריילוך
מור וואנן און אגוט לאנד אונטור אגוטון מלך
דער מלך מוט זיינו לייט גלייבן דס און נוט

אז די דארפסט אויף פסח דס קרוסטלוכו בלומ
מוקאט דור שוין פאר ענפורט די בוסט שוין ריין
מאקו יודישו קעפלוק פין דור אריין
די צרות דארף אויף דור דר מאנון זענון נישט לאנג
אונ דיינו אורון דאדפסטו נאך הערין אבומורון קלאנג
נאך היינט הערט מען וויינדונגו ניגונים
מען מראכט אום אויף יודן נישט גישטונגו לגונים
אונ ווי פול מוקאט דס יודן פאר דס פסח גקלאפט
ווי פול בלומ מוקאט געבוק פון אים פאר צאפט
המער פסח גהאלטן נישט פאר בוגן דס סדר
אונ המ אחד מי יודע גוזונגן כסדר
אחד מי יודע איינזען ווער ווייסט
גאט ווייסן אלו אז ער הייסט
אחד מי יודע ווער קאן דס איינזען
אלו קענון דס יודישו אומהערן דס קליינזע
דס איינזען האלט זיך מרייא אונ דעם איינזען אונ ווערט
נוט פאר פאלון
דער איינזען הוט דאס איינזען אונ קאזט דאס נישט פארין
ווייך דס אונ דס שיינזען דס פיינזען דס פרומו
אויף האב דו קוב מיין פאלק די מיינערן אומה
היינט יעקרו איידור מור וועלן זיך צו שידון
ווארט נאר אויף דס מוט דור נאך עפוס צו ריידן

אויף ווער דור נישט זאגן קערונות אונ אנדערן שפראכן
פדי אנדורן זאלן האבן פון דור צו זאכן
אונ פראסט יודישו ווער אויף דור ווייזן דיינו גשעפטלך
אמת מאקו בוסט אגאנץ גרוסער מיינס אן ווערטלך
נאר ביי דא אונ זאכן בוסטו מיין לופור אגרוסער נאר
זאלסט קיין פאר אובול האבן אויף זאג דור אופן פאר
די פראסט זיך די וועלט אט ווי די בוסט קליין
אז עס אינמערקלך פון דור מאטו אום צו שטיין
דא האסט אונ דור אזו קערונות
ווס גיין נאך אובור די גרעסטע עונות
ווער עס הערט רייסי זיך אזש ביי די האר
אוי וויי דור לונגט שוין אזו אונ דיינ נאמור
פאר ווס זאך צווישן יודן קיין אחרות זיין
אייין יוד שלונגט דעם אנדורן ווי פוש איין
גרודור פון איין מאטו זענון מור זיך אונ
זיך ווס זאלן מור זיך פיינד הבון דס אונ אשאה
פאר ווס זאלן מור צווישן זיך נישט לעבן צו פרידען
ווער מאכט מער אום גרוקלוק יודן ווי יודן
אנדורן מואון אום גאר נישט קיין רעות
מען האט אום גאר פיינד פאר זיין רמאות
אייין יוד וואלט גערון דעם אנדורן דער שאסון

דו מסורה אוז זיין פולקווער זיין בוקס ראנאמון
פר ווס פורט מען דארטון איידון אוסון ברוטול
דס הט שון איידונע פר אוס גולייגט אקנייטול
אונ ווי פול הט מען זוף לוב פון פרנסה מרחה צו זיין
דעבודגור הייט יענום לייגון אונ דר ערד אריין
ווי פול הט מען זוף אזו קאליע גומכט ביי אגושעפט
אוף הב אוס אן גומאסטון אשטריימור ער אוז גופקעפט

אשיין ווערמילע ווס הייסט איינס אונ דר וועלט
ווס האפט דוף דער גומור יאר אזו פר דעם געלד
ווי גרוס דו וועלט אוז גושפאזט פון גאמס האנד
צו בעקלאגט זוף אמונדסטור אוף שלעכטון שטאנד
יא עס אוז פר האנדון פול ווס האבון צו בקלאגון
נאר פרעג וועסטו הערון ווס זיי וועלן דור זאגון
גאט הט אויז אוף גוגעבון אנאניץ וואלון בוסין
הט מען אוס פון אינזור מויר ארום גורוסון

אבו אקערבול בוסטו מסכים צו דער בלאטו זוף מא
חנפונון אפרויז אונ ער זאל פין דור זאכון
האדטון דס הוטול קלאמורשט קראצון זוף אונ קעפול
אונ זל דור דרייאון דו בארד אונ מכון ופון אור אצעפול
דו קושט אוס דו האנד אונ ער שמוצט דוף ווי אהונד
פר דיין אראפ ווארפון זוף נעמט ער דור ארום דס גזונד

פר איין גראשון לייזונג נעמט ער דור ארום דו מארד
אונ פר דיין יאסנע וויסלמאזשנע חאפסטו ושווד פרח
אוף ווייס גוט ווס בוסטו מוט דס ליאד אזו פאניע בראצי
ווס אוז ביי דור פליאהע פר אזא גרוסו מצאציע
גיי הער ווי ער זודולט דוף אונ זיינו ספרים
ווי ער שטעלט דוף דארט פאר מוט שענדלוכו שקרים
וויפול גופרענטו לייזון דר הט גוטון דס רונדאר
מאקו געבון אקערבול אונ אוס רייסון דו פיאות דר פר
נאר דו זאגסט אבור דאבזשע ספאסביט מאקים
ביי אוס בלייבט אפיאה ביי מור ממתקים

דר פר הט מען דור דו שיינו פאמוקיע צו גקדעפט
פאקטאר. אזו שייין. האסט זוף גוט דר לעפט
פאקטאר אונ גוי קדוש אוף פרעג דוף אליין
דו פאמיליע צו דעם גאמון פאסט עפוס שייין
דס אוז ווייל דר גראשון אוז ביי דור אזא גוואד
מתיכי תיתי פערדונון ווער וואלט נישט גוואלט
נאר ביי דור ווי זגט מען אוז מוט דר זונד אוף דר האלב
אונ ישראלדיק נאך היינט דונסטו צום גולדונם קאלב

א דו אלו נארושע זאכון ווארף שון אוועק
ישראלדיק בוסט זוף נישט אנאר לאז דס נעמון אנעס
לאז נעמון אנעק שנאה חסידים אונ דייטשען

וּמִסּוּג זֶה זֶה לְעֵן. וּמִסּוּג זֶה דָּם זֶה מִשּׁוֹן
דָּעַר אִיז יוֹד דָּר אִיז יוֹד מוֹר זְעֵנוֹן אִיז יוֹדוֹן
לְאִמּוֹר צוֹוִישוֹן זֶה בְּעִסוֹר קְעֵבוֹן צוֹ פִּרְוֹדוֹן
פִּרְ דָּר קֶאֱרִצוֹר קֶפֶאֱמֶע אִיז נָא דוֹר אֶנְרֶאשֶׁן
אִיז דָּם פִּוּנְטֶעקֶע יוֹד אִיז אִיז נוֹשֶׁט פִּרְ דָּאשֶׁען

אִיז זְעֵהֶסְטוֹ דָּעַם פִּרְאֶנְצוֹ אִיז דָּעַם גִּרּוֹת
וּמִסּוּג אִיז פִּרְ בּוֹ וּוִי דוֹ מִיִּנְטֶט עֶר לִיִּיגֵנוֹם אִיז מִשִּׁיחַ
אִיז אִיז עוֹבֵר נָאךְ. יִיִן אִיז אִיז לִיִּיגֵנוֹם אִיז דָּעַר תּוֹרָה
אִיז פִּרְוֹמוֹ יוֹדוֹן וּוִי דוֹ קֶקְעֶרְסֶט אִיז בִּי אִיז קִיִּין סְחֹרָה
זֶאֱלֶסְט זְעֵהֶן אִיז מוֹזֶאֱשֶׁעֶפּוֹט יִיִן אִיז אִיז יוֹדוֹן
וּוִי עֶם הִיִּיבֶט אִיז אִיז בְּרוֹט צוֹ זֶהֶען
וּוִי אִיז דָּם פִּוּנְטֶעקֶע יוֹד בְּרֶעֱנֶט אִיז אִיז פִּייעֹר
יִיִן גָּאט יִיִן תּוֹרָה אִיז בִּי אִיז בְּשֶׁמֶעֱנֶדוֹג מִייעֹר

יִא יוֹדוֹן דָּאֶרְפּוֹן זֶה נֹט קֶרוֹגוֹן נֹט דָּאֶבּוֹן זֶה פִּייעֹר
מוֹר זְעֵנוֹן פֶּאֶרְט קִינְדוֹר פִּוֹן אִיִּין לֶאֱנֶד
דָּאִמּוֹר בְּעִסוֹר זְעֵהֶן פִּרְ מֶעֱנֶשֶׁן זֶה אִיז שְׁמֶעֱלוֹן
לְאִמּוֹר זְעֵהֶן אִיז אִיז גִּנְעֶדוֹנֶען קִיִּיעֶר גִּוִּפֶאֱדוֹן
דָּאִמּוֹר זְעֵהֶן נֹט צוֹ פִּרְ שְׁקֶאֱפּוֹן דוֹ בְּעִסְטוֹ צִיִּיט
אִיז לְאִמּוֹר וּוִיִּיוֹן אִיז אִיז גָּאט עֶפּוֹס אִיִּיט

ענדע

(גלאזונע)

דיא האלאוועשקי

חניא אמר רבי יוסי פעם אחת הייתי מהלך בדרך וכו'
ונכנסתי לחורבה אחת מחרבות ירושלים להתפלל
וכו' אמרתי לו שמעתי בת קול שמנהמת כיונה ואומרת
אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את ביתי והגלתי את
בני וכו' (ברכות א' ד')

א

אור שווארצו שאר הט אובור גוצונגון
דוא פונקטערן נאכט שוין אובור דר וועלמ
נאר דער הומול הט אסאך אוגון
אראפ גוקוקט פון זיין גוצעקט
ער הט אראפ גוקוקט גלייך ווי עם טוט אים באנקו
אוף ירושלים ווי זו לוגט פיר ברענגט
פערנויקט הט זו דער פיינד נוט לאנג
גומייט דו מענשן גופראכון דו וואנד

ב

פוסט שטיין דו גאסון און שווייגון שמוי
קיין שארף פון אמענשן הערט מען נוט
הרנגים רוגון פיר שפרייט אומודום
אין געבון זיי פלוסון מייכין פון ברנט
גאר זעלטן הערט מען אבומירען תראב

(ג)

סון איינזם וואס גייט דארט פאר הונגער אויס
און מור טרונקן ער בעט שוין וואסויר אקאפ
און פאלט טוט צוריק אויפן חבר'ס שוים

ג

דארט רונט אויפול דעם בויך אויף גשנוטן
מעוברת אויז זי גווען גראד אצינד
און פון אור צו שנומענס בויך און מוטען
קוקט ארום דס מוט פועלעו קונד
דא רונט אמוטער נאך גאר אשיינע
פאר שפעט פאר וואלגהרט צווישן דס מוסט
און אור צערטרעמונו קונד דס קליינע
לונט נאך צו גומילוט צו אור ברוכט

ד

דארט רונט אכלה און אור חופה קלייד
צוהרגות דאס פנים און קאפ אלאך
און דא לונט אור חתן געבון אור גומייט
קוקט אייך צו אוי ער זשופעט נאך
דא רונט ביינדעליך הענטלוד פונגור
דאס אויז אפן יחיד ביי אמוטור גווען
זי האט אום ער'ט אור גוגעסון פאר הונגער
און אויז שפעטור אויך דער גאנגון אליין

ה

צו שמאלצון רונט דוא גאלדענו מאצון
צו לאמוט צו פראכון דו מייעורו שטיינור
פאר וויסט פאר שרפיט אלו פראצען
נאר ווי אלעכטיג צאנקט נאך איינור
דס אויז דס ביהמ"ק ברענט בויז און גרונד
דס אויז דס קדשים דס הייזוגו אורט
נאך איין וואנד אויז גבלונגן דארט שטיין אצינד
און איין האלאוועשקו רייכערט זיך דארט
אוי אדאס אויז זונג און גאנצן גבלונגן
פון אונזור גומט וואס מור האבון געהאט
ציון פאר ברענט ישראל פאר טרונגן
און דו זעהסט צו איז שווייגסט עס גאט
גומט יודין און צונד אן ביי דעם פייער
דס לעכטור אמונה וואס ברענט און אייך
אזונקס אזכר זאל זיין בייא אייך מייער
אור זאכט זי גרענקון אויך יארון אסאך

י

נוט ווייט פון ציון הערט מען אגורדער
אויף בערג און מאר זעהט מען דארט גיין
און גרות מרייבט מען אונזר רעשט בוסיד ברודור
און קייטון גפענטוט גרום און קליין

זיי גיט און ארץ און אבארג און דער הוף
און נוקון זוף אום צום היילונגן אורט
ווס זעהן זיי שון דארט גאר אבארגן רויה
און איין האלאוועשקו רייכערט זוף דארט

ח

קיין פלאם זעהט מען שון נישט פאר דו אונגן
גאר פון אפונק זעהט מען אשיין
ער און געה צו גופאנגן
און און זיי ארו גלייך און הארץ אריין
באדד האבן זיי אלו איין גושריי גופאנגן
מור שווערן דם דור און מור ווערן זיין מקיים
געבור וועלן מור געסוי און לעבן
איידור און ירושלים

ט

גאד איין פונק דם זוף און גופאנגן
און און און הומיל אריין מוס אמאר
באדד דם מען גופערט אקול פון אובין
עם לעבט גאד דיין גאט זארג נישט ישראל
אפילו און דר פערעמד און גאד גאט דיין מאמו
ער וועט גופענקן און יארין אפאד
גיין מוזמו בידעווען און גלות רעת עתה
עם וועט מור און באנק פון פארן דו זאד

און אמרער און פונום הומיל אראפ גופאלון
און דם שטארקור צו זשארוט דו האלאוועשקו
גיט יודון און גלות אור וועט נישט פאלון
עם וועט אייך זיין לעכמוג אויף אייער שטעשקו
ענדע

על נהרות בבל

א

פון גלות בבל פון וויסטון אורט
וואס ווילט אור פון דארט הערן
אז דו מייכין ווס פלוסון דארט
דס זענען יודישו טרערן

ב

דארט אינטער דו גופעכמו ביימער
זענען גופעסון דוים גופאנגן
און פונום בית המקדש אלו בלי זמר
זענען אויף דוא צווייגן גופאנגן

ג

אדא דופט צו דער פיינד צו זיין
צו אינגערן היילונג ברוךער
און מוס און זיין אגרום גושרייא

שפוקט אונז ציונים לונדער

ד

אוי און אונז אונז ווינט
וויא קענן מיר שפולען
אז ירושלים און מיר פֿרעגט
אונז גלות אונזערן ברודער

ה

אוי ירושלים הייליג ארט
וואס גאט שמואל און דור גושטאנן
קען אויך ביידן האטש איין ווארט
דורך זאל אויך נישט דער מאנן

ו

פלוצלונג אונז דער גרעסטער פֿרייד
הייבט אן מיין אויג צו טרערן
אויך זאל נישט פֿר געסן אונז דיין לייד
גוט עם מיר אן צו הערן

ז

גועקט דו שטאט האבן אונזערן הענד
אזו הערן מיר ידו פֿינד לאבן
רייט אונז פֿרעכט צונד אונז פֿרעגט
מיר זאל מען פֿון זיי מאכן

ח

גוטס וועט נאר דעם מענטשן פֿרייבן

וואס ער וועט פֿאלן דוא זונדער
אויף דו שטייגער שטארק צו רייבן
ייערן יונג קונדער

דער נר תמיד

דעלעות נר תמיד (שמות כו ב)

א

אונז שוהל אונז איין אייוויקע דארט אונז אוינגקעל
זעה אויך באשטענדונג אלעכטול פֿרעגט
אמ פֿרעגט העלל. אמ פֿרעגט מונקור
אונז ארום דעם זענען שווארץ אונז פֿונקטור דו ווענד
אויך גיי צו אונז זאג דם. אוי אונז דיין וועלט
וואס האט מען דורך געבונד אונז אוינגקעל פֿאר שטעלט

ב

מוט אמוגע פֿון בעס צו פֿלאמט זוף דער קנוט
אונז גוט מיר איין ענטור באלד אויך דער שטער
אוי מענטש וויסול קעכט צונדסטו אן אונז איז
דו צונדסט זיי דו לעשט זיי דוא מאכסט פֿון זיי תר
אונז אויך זעה דם אלעס צו אונז שטייביל צו מיר
אונז שיינ מיר אונז קייכט מיר אונז פֿרעגן ווי פֿריר

ג

דארט פֿרעגן חנוכה לעכטרוך אזו גרום

אונ ווי שטאלן שטייט דער שמש אונ דער זייט
נאר ווי געד זיי פלאמון אזו געד קעשון זיי אויס
דו ווייסט דאך דעם סוף פון דו שטאלצו זייט
אונ אוך זעה דם אדעם צו אונ שטייכער צו מור
אונ שיינ מור אונ לייכט מור אונ ברען ווי פרוור

ד

אונ אום יום בפור זעה אוך אשרעק בנאמנות
אונעקסון קעכט אלענג אנבירה
אבור דו אנדערנ נאכט ארחמנות
אונ דעם זאמד ווי זו שטייט בקומט זו אור קבורה
אונ אוך זעה דם אלעם צו אונ שטייכיל צו מור
אונ שיינ מור אונ לייכט מור אונ ברען ווי פרוור

ה

נאר זעהסטו אז עם ווערט שוין טאג אוך דער גאם
אז דו זון שיינט צו מור אונ פענסטור אריין
פר אור לעכט. זעהסטו ווער אוך שון בלאם
געגון אור דונקעלט אבוסוד מין שיינ
ווערט אבור ניר נאכט דאך אוך אום אור
אונ שיינ מור אונ לייכט מור אונ ברען ווי פרוור

ו

אוי מענטש הער זוך נאך צו אונ פערשטייא עם
ברענט נישט אונ דור אקעכטור אזונם

וויסנ קעכטונג מחשבות אונ וויסנל דעות
פלאמון אוך אונ דור אונ קעשון ווידור אום
דס קעכטור אמונה וום ברענט אונ דור
דס שיינט זוך דס לייכט זוך דס ברענט ווי פרוור

ז

דס קען ביי דור אויך גומאקט זיין
אז דו שיינ פונם לעכטור הייבט אן צו דונקלען
ווייל דו זון פונם גרוק שיינט דור אריין
אונ בעלליכט דור פרייליך אלו פור ווינקלען
רוקט זוך אן אבור דו נאכט פון אומגלוק אוך דור
דענסמאל שיינסט אונ לייכט בעסור ווי פרוור
ענדע

דאם דריידיק

גרל חזר בעולם (שבת קנא ג)

א

דס דריידיק דעם בעלפערם קונצשמוק
גוגאסין פון צוהן אודער בלייא
אונ וום קען זיין ביים שפור דס גלוק
אגראשון צוויי אודור דרייא

ב

אזא דריידעל ווי אייך אזו בעקאנט

גאָשפּירוכון פֿר קליינע קינדער
אַזעלכע האָלט דאָס גרוק אונד דער האַנד
אונד שפּילט מיט יעדן בונדער

צו פֿאַר שפּילט אַיינער צו ער גווינט
דאָרף מען זיך פֿרייען גוט זאָרגן
אַט ווערט מען אָן אַט דאָס מען פֿר דונט
מען קען גוט וויסן וועמוס פֿאַרגן

אַיינער זוכט אונד דאָס פֿרעמד זיין גרוק
אונד ווערט שוין דאָרט גאָר פֿאַלן
ער קומט שוין גוט פֿער אַהיים צורוק
וואָרן (שם) אונד זיין גורד גופֿאַלן

אַיינער פֿר קאַזט זיך גאָר אַזאָ ווייניג
ער גאָרט זיך אונד קרוקט דער ווייט ווייט
ביי דעם דאָס ער גופֿרעגט דאָס קינדער
עס הייסט גוט ביי דאָס קליינע לייט

אַיינעם פֿרעגט אַמאָל גוט גיין
היינט אונד ער אַביר גוקומן
היה אונד זיין דריידול גבֿרנפֿן שטיין

ער דאָס זיין העקסט שוין אַם גונומן
וואָל דעם וואָס גאָט מאַכט גדול זיין הויז
אונד קוקט צו אונד אַראָפּ פֿונעם הויז
ער דרייט זיין דריידעל פֿונקט אונד אונד
עס זאָל תמיד פֿאַלן אויף גופֿעל

אַקילונדגור מוש אונד גאָר דאָס וועלט
אַרום אונד זיצן מענטשן אַרעדול
דאָס שפּעלט אַיין גוונד. דאָס לעבן. דאָס געלד
אונד דאָס גלוק שפּילט מיט זיי אונד דריידער

המבריק

זרענו וכספנו ירבה כחול (זמר למוצאי שבת)

דער וואָס האָט גומאכט
דעם טאָג מיט דאָס גאָט
דאָס זאָל פֿר געבן אונד זיין
ער זאָל פֿענטשן אונד שמוב
וועמון עס אונד אונד לוב
פֿונעם גרעסטן בוז צום קלענסטן קינד
אונד צו דאָס פֿונקום אַלד

זאך ער זיין ממלא
דם ווס אוף האב שון לאנג גמראכט
עטלעכע מאות
פון דו קיילוכדונגו ממבעות
ווי פריילוך וואלט מור גווען דוא נאכט

ב

אז דער הייכונגור טאג
מוט זוך איאג
מוט מור אקלאפ אונ פופוק
אוף הייב אן צו זארגון
וואס ווער אוף מון מארגון
צו פאר דונגון בון אוף מסופק
מודארף צאמון דעם גוי
פאר האק אונ פאר שטרויא
דם מוז דאך ווערן איין גברקט
אונ דא מאמע גומרייער
זיין נושט דא אדרייער
האמש קולו מוך דא ביי דר נכט
ג
אז אוף פאר קעש דוא הברכה
דו כאנגו דו שמאלע
אונ שמוס אן פולו קעשונום

מוט איין פוקער וואך
אוף בון נוט פור אוף דר פען
אוף שמוס וויסיר אוף קען
ווי אוף דר מאס נאר אלדאך
דם ווס אוף לייג אריין
אוף זאל קענין מסלק זיין
דו בעל חובות וואלט אוף גוט גומאכט
זיי זענען אבור קיין גערגים
זיי זאגן. גוב אהער מוזמנים
צייל אונז אפ ביי דער נאכט

ד

וויא זאך אוף זייען
הער אוף מיין ווייב שרייען
אוף דר פוקער וואך וויל קיינער פארגון מור
קוסין דו קונדער וויל אוף
אוף וועטשערע מורד
צו האסט נוט עטלעכע גראשון ביי דור
אוף געם דאס בייטעלן ארום
אוף קראץ עם אום
קראץ היינט קראץ מארגון
עם אונ פאר שמאכט
ווס העלפט דם שרייען

אויך וועל דס פֿריווען בשפּייען
מאמור וועט עס מזדווק ווערן
סון דער דאזיגער נאכט

ה

אויך רונד דוא נאכט
אונג גוב אמראכט
אליהו הנביא זאל מיר וועלן פֿרעגן
וויסנול וויקסטו פֿרוידער
אויך זייג דור אנדער
ווי גרום זאל זיין דיין פֿר מעגן
אויך וואלט גזאנט באלד
ווס אויך וואלט גוואלט
מאך אלק גאר אום גמראכט
בקי צור איין עק אסוף
ארענדול אראפ ארענדול ארום
אויך וועל מיר נוס שטלון דונגן קעגן נאכט
אט סון דעם אלטון זיידן
האב אויך גוהערט זיידן
ער קען קונצן זייער פֿור
זיידן סקעשלוך אז ער וויר
ווערן מוס בוסול פֿור
צוקען מיין ביימיר מאכט אזא שפּור

אבור נישט אזא קונץ
מאכט מען מוס מונץ
ווי קען בוסול ווערן צו געלד גוגזייכט
דא אז מוירייגט נוס אריין מאקו
נעמט מען ארום אמפֿה
דס ווייס אויך פֿראסטו פֿון דער נאכט

י

אויך וואלט גוואלט זיין ווערט
צו זעהן דס ווייסו פֿערד
ווס משיח וועט אויף דס רייטן
אונ אויף דער פאפירענו ברוק
וועט ער אונז פֿורן צורוק
איהיים צום אלטון מאטון
אויך וואלט דענסט מאל חלעבן
אגאנץ גרוסו בוסה גומאכט
אונ וואלט גמרונקין קחיים
צו רוב דעם פֿורא שמים
אונ וואלט גזונגן טאג אונ נכט

נא

דס ווארט נא אזא דאכט זיך פֿראסט אונ קזיין
אונ אין לעבן שפּולטס עס אגאנץ גרוסו דאלע

ווי זו זעצין דעם מַהֲאן דארף מען נאר זעהן
וועלן עס מור איין מאלאדיע קענן ליינן ארו
נאך קליינערהייט לערנן דו עלטורן דם קונד
דאס ווארט נא ריידן פֿר אלו זאכן
און וויא פֿריינד ווערן זיי אז עס נעמט אויפֿר גשווינד
און עס קען שוין איינזשע נא נא מאכן

און אז עס ווערט עלטור און הערט פֿון פֿרומו אסאך
אז ביים דאביגען אויס ריידן אזו קיין דרך ארץ
און מוט דעם ווארט נא קומט ער אפֿ אשפּראך
ווארום נא אה אזו אוף אקדונג אקשיא אתירון
און אז דר חתן שטייט שלעכט מוט דעם שווערס נדן
און דא דארף מען שוין פֿורן מוט דער פֿוק און מאנצין
און מוט ארחמנות פֿענומול ראמט אים דער חתן איין
נא שווער לעב מכת אכצעהן דרייצעהן

און ווי מען מאכט זוף אפֿט ביי אונזרו יודן
אז דר שווער פֿייסט דעם חתן און נדן אריין
אז ווי באלד ער הט אגוט ווייב מאכט ער צו פֿרודן
נא נא אבן דער קערן אזו האטשו פֿיין
אז ער מרעפט אביר אן אוף אגוט פֿוסקאמו
ווס זו פֿגראפט אים ניין איילן און דער ערד
מאכט ער נא נא מוט גרום גרעזאמו

אגוט שמוקול שלאק הט מור נאט בשערט
און אז ער ווערט זו פֿטור און אגוטור שעה
ווערט ער ערשט אינג מוט שפּארון
און גרעט זוף דם בייכול און מאכט אלאנגן נא

דער סאמיוואר

א

ענטפֿור מור נאר סאמיוואר אוף דעם אוף
ווס בלאזט זוף שטענדיג אזו ווי אפֿאם
און אשיינר גיזעלשפט נעמט מען דוף אוף
שטייטט אויבן אן פֿוסט תמיד און קנואם
פֿר ווס זודסטו און קאכסט יעדו מונט
זאג מור אוף בעט דוף אוף פֿר שטיי דאס נוט

ב

פֿר ווס זאל אוף נוט יודן און פֿרענן ווי אגיהנם
אז דר עוקם ווס זוצט ארום מור
הער אוף מער נוט נאר אפֿ ריידן פֿון יענום
און בליידונגן יענום נאר אן אשיעור
דער פֿאר זוד אוף און קאך יעדו מונט
צו זעהן אזונו עיזות קען אוף נוט

ג

אור זאכט זעהן אפֿאכ אזו ווי אוף זעה
(ד)

וויא שייך דעם גאסט נעמט אנה מיין בער הבית
אנה וויים ער פערקונט אום נומ דם גלעזול מייא
ער וואלט גוואלט ער זאל זיך דר ווארגון מום דם גלאז
דער פאר זיך אנה אנה קאך יעדו מונט
צו זעהן אזא קאך שאפט קען אנה נומ

ד

אמאל קומט צו גיין אמענש הונגרוג מום
דו נשמה פאלט אום אקורשט נומ ארום
דר ווירטגוט אום מיהייא ווייטט נומ זיין נומ
מום דם קומט ער אפ מום דם גייט ער ארום
דער פאר זיך אנה אנה קאך יעדו מונט
ווי דם אמענש אנה יענום קיין רחמנות נומ

ה

אמאל מאכט אדאמו מיין ווירטון אבעזוך
דו גוט אור מיהייא מרונקט לובו מיינו
אונ אז זי גייט אנועק וום זאגט זוא דר גאך
מאמור ווייטט אור וום זוא קרוכט צו מור
דער פאר זיך אנה אנה קאך יעדו מונט
צו זעהן אזא פאלשקייט קען אנה נומ

ו

ווארט נאר אום אנה זעה נאך מער
אמאל קומט צו גיין אמענש מום אוויזומ

מושפעט אונ מולאכט אונ מומאכט אור אבער
אונ ער זיצט עס מרוסט זיך אום דם בלוט
דער פאר זיך אנה אנה קאך יעדו מונט
יענום מבייש שמערום מאר מען זיך נומ

ז

אמאל מרונקט מען מיהייא גאר גאנץ בייך
אונ ווינור גלעזור אונ מום מיייערו שאלון
אונ שוידרוג אונ מען מאקו גאר אסאך
בעל חובות מאנן אונ עס אונ נומ דא צו צאלון
דער פאר זיך אנה אנה קאך יעדו מונט
אנה יענום סטשאט צו לבון מאר מען נומ

ח

אמאל זעה אנה ביי דר מיהייא אשיינו סצענע
ווי דו ווירטון קרוגט זיך מומון בעל הבית
ער רעט מום אור נומ דאכט זיך אונ יענו
האפט אונ פארעט אום אפ מום דעם גלאז
דער פאר זיך אנה אנה קאך יעדו מונט
אוייב נעמון אזא וואלט דארף מען נומ

ט

אנה וועל פערעגון אקשיא אז דו ווירטון אונ שייך
אונ אז דר מאן גייט אנועק הייטט זי אשת איש
אונ אז זי בדייבט אמאל מום דעם גאסט אליין

פר ווס קומט אום נאך איז גושמאקין קיש
דר פר זיד אויך אונקאך יעדו מונט
צו זיין אזו אונ ארונמליך טוג זוך נומ

ווס אזו דם וואס האסטו זוך צו מושון
ווייסטו ווס היינטו צייטו קומט דער פר
ווס הארט דם דוך ווס דארט וויל מען זוך קישון
משרת נעם געד צו דעם סאמוואר
זאקסט נומ זודין אונ קאכין יעדו מונט
אונ פרעמדונגם עסקים מושט מען זוך נושט

רבקהם טויט

דער מדרש שרייבט: אז רבקה אזו גשטארבין דעם מען
זו גומזט מקבר זיין ביי נאכט כדי עשו זאל נומ
זעהן אונ וועט ווערן נאך גיין נאך דר מטה וועט מען
זו שעלטין פאר ווס זוא דעם איז זעהן גוהאט יעקב אזו
אנטלופן קיין חרן אונ יצחק אזו גווען שון אלט אונ
קיינור אזו נומ נאך גוגאנגין נאך דר לוייה:

א

סאזו נאכט אונ הומול זעהט מען נומ קיין שמערון
עם אזו אפחד אוף דר גאס ארום צו גיין
שווארצו וואלקונגם גוסון דרונגו מרערון

אונ דער ווינד זופצט צו מוט אגוויין

ב

אמת אמת ערשט נומ לאנג גושמארבין
נאר עטלויכו מענטשן גייוון מרוט באמרוט
אונ מראנגט דעם מוטון פרושון קרבן
עם אזו אונזר מוטור רבקה ווער קען זו נומ

ג

אז איין עולם אונ אן ארויה
גושטא קיין מאן קיין קרוב אונ קיין פריינד
גושטא קיין זון קיין טאכטור קיין גוטרייער
זיי זאלן נאך גיין נאך דער מטה היינט

ד

יצחק דעם אפירי זיין ווייטוג נומ גוקענט זעהן
בלונד אזו ער פון צרות אונ פון נומ
ער דעם נאר גוהערט דו דעצטו בוטורו גושרייען
ווען דו שקאפו האט זוך גופארוט מוט דעם מוט

ה

יעקב אזו דענצמאר פון דר היים אנטלופן
ער בלאנזט ערגיין דארט אונ וואלד אליין
אונ ווייסט נאך גאר נומ ווס אום דעם גוטראפן
ער שקאפט זוך געבויף אוף אהארטון שטיין

יעקב יעקב דור חלומות זיך נומ מן הסתמא
רוגסט אונ שלאפסט אונ שחד אונ שרעק
שמי אונ דו יתום הסט שון נומ קיין מאמע
אונ אייבוג מרגט מען זי שון דארט אוועק

י

נושטא אונ דער וועלט נאך אזא גוטרייע מומד
זאל ליידן פון קונד ר אזא פיין אונ שמערץ
אונ מאמעס ווס אייך קומן זיך אן קונדור בומור
נאר אור קענט פולן אמת מאקו אור הארץ

ח

וויא פיר צרות הט רבקה אום גרופון
איידור זאל הט אקונד גופולט ביי גאט
אונ זי הט זיי קום מוט מרערו אום גופעמן
האט זאל נאך מער ווייטונגן גוהאט

ט

יעקב איז אור איין גופאקון אונ הארצין
איין ערדוף קונד גופערונט אונ דער קלויז
אונ פערשיוין הט ער בדארפט דס פנים שווארצין
מען הט זי גושאקטון אונ יעדן הויז

י

עשו וואלט גופערון דעם צו רוסון

ער וואלט זיך נומ גוקוהלט אונ יעקבס ברוט
וויא דער מאטון אז זי דארף דס אדוונג וויסון
אונ העלפון קען זאל נעבויך נומ
אנמלופון אונ דו בעסטו עצה רעת עתה
אזי הט זי אום באלייט מוט אגוויין
אנמלופ פון זון אונ הומול לעבט דיין מאמע
אונ ווס מוט מור וועט זיין ווייסט נאר גאט אליין
אזי מיין קונד עם אונ מור אונ צווייען בומור
זאקסט בלייבן אונ שלעכט נאך ערגור אוועק צו גיין
פון געם האטשו נומ מיין זון דיין טרייע מומור
ווער ווייסט צוא מור וועלון זיך נאך זעהן
וויין נושט האט ער גואגט מאמו מינו גוטרייע
מור וועלון זיך נאך זעהן מוט נחת אונ פרייד
היינט קען ער אפילו נומ זיין בייא דער דויה
ער זאל זאל אן קוקן האטשו מומור הייט
איידור עם הט נאר אן גוהזבון מאג צו ווערן
הט מען שוין גולייגט אונ אור דעם שווערן שמיין
שווארצין וואקון הבון אום בגאסון מוט דרובנו מרערו
אונ דער ווינד הט צו גוויפצט מוט אגוויין

ענדע

דער מלאך

שעל כרחק אתה חי וכו'
ועל כרחק אתה עתיד ליתן דין והשבון וכו'

ה' יונגו נשמה

גושלאפון אזו אלום האלבו נאכט אזו גווען

קין שום בריאה האט זוף נומ גורדט

דוא זולפערנו רבנה נאר אקין

האט זוף צווישון דו שמערון שפאצירט

ב

דענסמאל ווען דער שלאף מור מאכט

פאר שלוםט אלו מענשונם אוגון

אזו פון דעם הומור אזו דר האלבור נאכט

אמלאך אראפ גופלוגון

ג

אזו אוף דו הענד צו גומדוט צו זוף

הט ער איונגו נשמה גומראגון

וואס ווילסטו פון מור וויהון טראגסטו מוך

הייבט אום אן דוא נשמה צו זאגון

ד

וואס נעמסטו מוך צו פונגס פריילוכון הומול

ווי הון שקעפטסטו מוך אזו גשווינד

עפום הער און ארעש איוואלד אנעמומול
עפום נייע לופט פול און אצונד

ה

האב נישט מורא נשמהלע מינגס

הייבט אור אן דער מלאך אן היידון

און ווער דוך בעצען אונ אהייזעל אפיינס

דוא וועסט דארט געבון אונ פריידון

ו

מוט אנייעים נאמון וועט מען דוך קרונן

מעגש וועסטו הייסון פאר שטייט וואס און מיין

צווישון מענשון וועסטו דארט וואנן

אונ זאלסט דוך דארט פ' נשלוך באגין

ז

אז דו וועסט אן הייבון בעסור דו וועלט צו פרשטיין

וועט מען דור געבון אמיינערו קמיע

אנייע וואס דו האסט פון אהער נומ גזעהן

זו הייסט מוט דעם נאמון ממבע

ח

אט מוט אור דארפטסטו זוף הומון ווי צו בגין

זו אזו מאנגעט זוא אזו פישוף זוא אזו געלד

זוא קען דור געבון דו וועלט צו זעהן

זוא קען דור פ' וויסטוין ביין וועלט

אָמ וועל אויף דור אַבוסל ווייזן אומן אורט
וואס פֿאַר אַזאַכין דואַ ממשע מוט אָפּ
אוינמאַר אוינז זעהסטו אַגרוסו שטאַט דאַרט
קוק זשע וויא אויף ווייז דור אַראַפּ

זעה אומן בית הקברות אָמ שטייט איינער
אונדז מוט קבר איין מת אויף גושטעקט
דו תכריכים צוהמ ער אום פון זיינז ביינור
ער ווייז זיי פֿאַר קומן פֿאַר געלד

לעבון דער שוהל זעה דאַרט זיצט
איתומה אונדז פֿרוינט נעבנד פֿאַר קעלט
אַפּקענען (קראַטערס) האַבן זואַ ארום גשמוצט
אונדז האַבן פֿעראַפּיוועט אור געלד

דאַרט פֿאַהרט זוף אונדז אַוואַגן אַפּרייטען
וואַ זיין סחורה פֿאַר וויקולט פֿאַר שטעלט
זעה מען פֿוהרט אום שון דאַרטו אונדז קייטן
ער האַט פֿור גוזנדונט פֿאַר געלד

קוק אונדז אַשטוב זיצן זומצון אַגאַנצו גאַרט

מענשן פֿרומו איינעם אונדז דער וועקט
דא זומצט דם קהל מוקקערט מומבֿאַרט
מענשן צו פֿאַר קומן פֿאַר געלד
אונדז איינור פֿוהרט זיין אַרו ביי דואַ נעז
אונדז מוט מוט זיי וואס אום גושטעקט
ער אונדז שטאַט בעל הבית ער מוט אַרום
אונדז בֿאַראַבט זיי אַרו פֿאַר געלד

דא זיצט איינור אונדז מרונקט מוט זיין חבר וויין
אונדז רעט מוט אום פֿריינדלויף אונדז קוועקט
קוק ער מוט אום סם אונדז פֿעכור אַרײַן
ווייז ער דאַרף ביי אום ירשונן געלד

דאַרט שטאַט זוף אַגביר אונדז זיין ספּאַלנו אַרײַן
קוק ווי רוצחים באלענערן זיין גושטעקט
זיי וועקן אום סונם שטאַף קרוצן מוט דו ציין
דעם שרוסיל גוב אוינז פון דיין געלד

זעה זיין נעמין שון מעסורס אַפּיר
זיי קורן אום שון פֿוז אונדז עק
וואַ אַרפּסטו זוף גשמהקע וואס אונדז מוט דור
וואס צומערסטו עפּוס פֿאַר שרעק

יח

גייין הייכונגור מראף אוף בון נומ גוואנט צוא דעם
מוט אזא וועלט קום אוף נומ אום
אוף בעט דוף פוהר מוף בעסור אפ אהיים
אוף זעה דא קיין גומס נומ ארום

יט

גייין קונד דו האסט נאזר הסרונות גזעהן
אז מוט אנדעכט וויל מען ווערן איין עושר
דו קענסט דור לעבן זעהר רעהיג אונ שייין
דו זאלסט דוף נאר פורן מוט יושר

כ

זאלסט לובן ביין חבר ווי זוף אליין
מיין נושט אדוונג קומט נאר אונ דור
העלף אום עפום מוט ווען ער אונ גומיין
פארגון אום ווען ער אונ רייכור פון דור

כא

מוט יושר אונ נחת לעב דור אז
דס לעבן אונ דאף אקליינו ברוק
דוא צייט מראנט דוא יאהרון ווי דער ווינד אשטרויא
אט אט באקד בוסטו ווייטור צורוק

כב

גייין מיין קונד גיי דור אבוסול שפאצורען

גיי טאנין דור אבוסול ארום
נאר זאלסט נומ צו פול הולון אונ פורן
בדי זאלסט קומן אהיים אן אמום

כג

דס אונברוגו דארף אוף דור מער נומ זאגן
וועסט אליין זיין דר ביי וועסט קומן דר צו
ווארן זעה אונ מזרח הייבט שוואן צו טאגן
אוף דארף שון גיין אונ מיין רוה

כד

אונ אז דר האן הט גונגבון דס ערשטון קריי
אונ אשטוב פון אקומפוטארו
מול טוב הט מען גוהערט אגושריי
איונגורו מוט לאנגו יארו

כה

אונ אז דס קונד הט גונגעבון דעס ערשטון תלופ
עם הט נאף נושט גנעפונט דו אונג
הט אום דר מלאך גונגעבון אשנאך אוף דער לופ
אונ אונ צורוק צום הומיל גונדונג

דיא אלמע נשמה

א

גושקאפון אונ אלום האדבו נאכט אונ גווען

קיין הויגד דאָ שוין אויף נישט גינאָיעם
אונ דרוסן דאָ גומראַקעט אונ מוט אַגיוויין
האט דער וויגד אונ דו קומונס גינאָיעם

ב

דענקמאָל ווען דר שראָף מיר מאַכט
פֿר שלוסט אַלס מענשן דו אונגן
אזו פֿון דער ערד האַלבור נאָכט
אמלאָד צום דומד גמלוגן

ג

אונ אוף דו הענד צו גומדומ צו זוף
דאָס ער איין אַלס נשמה גומראָגן
ווס אזו דאָ וויהן טראַגסטו מיר
הייבט אים אָן דו נשמה צו זאָגן

ד

ווס נעמסטו מיר צו פֿון דר וועלט אזו וויא
גומאָלד וויהן ווילסטו מיר פֿר טראָגן
וואַרט נאָר אַבוסול שמיא נאָר שמיא
אויף האַב דיר נאָך עפֿוס צו זאָגן

ה

הא זגט דר מלאָך דאָס זוף צופֿירט דו הענד
דו האַסט גומינט דו וועסט אייבונג לעבן
וויא אזו האַסטו דוא וועלט גומברענט

געף זאָקסטו מיר דאָסבון אַפֿ געבון

ו

ווס אזו נאָך מיין חתונה פֿון אויף גומאָרן אַחלפֿן
ווס קיין מסחר האַב אויף גומ גומאָט אונ דו הענד
דאָס איינציג דאָס מיר דעמולט גומאָלפֿן
ווס אויף האַב גומעכט פֿון פֿראַצענט

ז

מיין ווייב אונ קינדור זענען מיר פֿראַדן
האב אויף שוין גומעכרט מיין האַנדל
אַשמיגור אויף פֿון שוין גומען אַפֿאָרן
צו נעמען פֿונדאָ גומלדן פֿונדאָ רענדור

ח

קאָרג טובות האַב אויף מענשן גומען אַפֿאָר
אויף האַב זיי גומאָלפֿן אונ איין גומ
מוהאָט מיר נאָר פֿירטסטו זאָגן איין מאל
דאָס מען שוין גומאָט אויף פֿרויט

ט

זאָגט דר מלאָך דו מענטשט שוין שמומון
אַמוזבה האַסטו מענשן גומען אונ אַמוז
אונ זיין מלית אונ פֿעמגיוואַנד האַסטו צו גוממון
אונ גומשונדון פֿר דר טובה דוא הויט

מִיִּלָּא וְזֶם אִזְּ אִזְּ אִיךְ הָאֵב גִּוְנוֹמֹן אֹנֵ פֶאֶר
אִמְלִית אֹדֹר אִפֶּאֶר לִיכְמוֹר מְעֶשֶׂנוֹ
מִזְמוֹ וְזִיסֹן אִזְּ בִּי מִזְּ אִיִּן אִיבִנְגֶּר כֶּלֶר
מְשִׁכֹּן בְּבִית אִזְּ שְׁרוֹם בְּקַעֲשִׁינוֹ

K'

אָבֿור האָסמו דוא תפלה פון מײן ווייב גוהערט
ווען זי פלעגט אונד דוא לייכטור לעכט בענשון
אונד מײן דאווינון אונד מלית האט אַקרייגט ווערט
האסט נאך גוהערט אַזא דאווינון פון מענשון

二

יֵא צִדִּיק אִוֶּה הָאֵל דְּעַם־כְּבָצָן גִּוְעָהָן
זוֹד שְׁעֵמִין אֵן דְּעַם מְלִית פֶּאֶר מַעֲמָשׁוֹן
אִוֶּה מִן זֵיין וְיִיב הָב אִוֶּה גִוְעָרִם דָּם גִּוְיִין
וְוַעֲן זֶה מַכְעֵמ אִוֶּה דִּימְלוֹךְ לְעֵכֶם בְּעֵשְׂוֹן

22

גא אונ דוא מצוה האט גאר קיין ווערט
וואס איך האב מיר געפונען ווי די דייטשן
אונ האב זאג אונ גאכט אונ חושש געקערט
איך זאל אום קענען גיט פאר מיינען

7

שְׂמוֹל רָשָׁע דוּ תוֹרָה הָאִסְמוּ גוֹהָאֵם אִנּוּ זִוְנָן

וועט און ווילסט אפזמן דער ציילן
 דא פֿרשט האסטו בֿדארפט דאָרט גופֿונ
 זאָסט קעגן דא וואָכעס צו מיינן
 מו

אונ פֿר דר מצוה הָב אויף קיין שׂכר צו הָבֵן
זוא זאל מור נאר גוט בַּצֵּאדט ווערן
וּם אויף בון אונ אַרו קִיין־רויף גילדסון
קרוי־שד אונ ברכו צו הערן

710

אזי ווי מען האט קיין חרפה קיין בושה
אברכו האסמו גוואלט דארטן האפן
דו האסט אפילו נוצט אונד זונגן געהאט דו קדושה
האסט גוואלט דיין בעל חוב דארט דר מאפן

29

גַּא אִינ דִּוא טִצֹּה זָאל גָּאָר ווערן פֿר לזרן
וּם אַיך האָב גופאָם יעדן תענית
אַיך בין זיך די מעג פֿשוט קראַנק גוואָרן
אַטומיר בין איך גווען בִּנְאָמֶנֶת

יה

מִזֶּמֶן מִן פֶּעַם מִן שְׁוִינְדִּיל אֶקְטָעוֹת
 דִּן הָאָסֶט דֶּעֲנִסְמָאָל אֹנֶ זֶנֶן גִּוְהָאָט עִסֶן
 קֶאָרָג שְׁוִינְדִּילֶן הָסִט בִּדְרָפֶט מִט הַלְוֹאוֹת
 קֶאָרָג מַעֲנִשֵׁן פִּלְיִשׁ הָאָסִט גִּוְפֶרעִסֶן

(五)

ימ

נא שענק מור אוף בעט דוך דס היינטונגו מאר
נעם מוך נישט צו אונ מומון
אויף האב נאך וועקסלונ גולאזמ אן אצאל
אונ האב גולאזמ נאך אסאך פאזומון

ב

קום שרייט דער מלאך קום שוין געכור
אויף וועל דור דארט ווייזן השפונות
מור וועלן זוך פֿרעכונג דארט אונ דו בוכור
ווס קומט דור ארום פון דא עונות

כא

וואס פֿר עונות ווס הער אוף אצונד
עונות ווס קען דס זיין פֿר אזאך
סטייטש צו תשדך הב אוף אלו זונד
גווארפֿון אונ טיף אריין גלייך

כב

דו מיינסט אז דו טרעסוסט דו פֿאלד
האבן זוך פון דור דו זונד אפ גוקלעכט
אונ אונ טיף זענן זיי גופאלדן אלו

כג

ניין דור הט מען אשפונג גוויזן ביים טיף
זאכט קוקן אונ דעם וואסור אריין
אז דו שרונגסט דיין חבר איין אזו גלייך

ווי איין פוש שרונגט דעם אנדערין איין
כד

אונ אלו עונות האסטו מוט דור פיינור לייט
עס אונ מור אזש שווער דור צו טראגן
נא קום שוין קום אוף האב יעצט קיין צייט
אונ מזרח זייט הייבט שוין א צו טאגן

כה

אונ אז דר האן הט גוגבון דס ערשטן קרייא
אונ אשטוב ווי אקראנקור אונ גולעגן
גשטארבון הט מען גוהערט אגושרייא
ברוך דיין אמת האבן אלו גושרונגן

כו

באלד אונ גווארון אגרום גוויין
איאמער אקלאג אנעטומיל
וויא דער מלאך הט דס דער זעהן
אונ ער מוט דו נשמה אוועק אונ הומיל
ענדע

דער פאסטליאן

א

הוף קרונגט דאס פאשטאווע גלעקול
אפאסטליאן פארט אוף דעם שליאך
אונ מוט זוך פורט ער אפעקול
אן גושטאפט מוט ברוך אסאך

■

און דעם פעקור און דעם קליינעם
רוגמ פול שפעכטס און אקדום גוטס
עם רוגמ און אום גוטשט און איינעם
אין באנקראטסטונע און קדערט
ג

אמותו פריינדשאפט רוגמ צו זאמון
צו באקענטו און נישט באקענטו
צו מאנן און צו פול דאמון
פאלש רובים קאפלומענטו
ד

גראבן יונגן גבירים שוין בעשרייבן
גופונט מען דארט חנופה רייד
און אמאדע איינעם רייבן
רוגמ שוין אין ארמוקיל גרייט
ה

אויף אימאניעס אויף בולעטון
אין הספר און אבייזער שעה
און אזא סאך סעקרעטון
און וואס און דען דארט נישטא
י

ווי אין היינטיגן שטייט
אן גיטקט פון גאט אליין
לופט ער אום צו מיינען גוף

שמעריצון פריידון און גוויין

י

ער פארט און שטאט אריין שוין גלייך
דעם פערד און מיט ער קרויכט אראפ
אום גייט נישט אן דו מונדוסט זאך
ער רוקט זיך און זיין היים שוין אפ
ח

דא עפונט זיך איינעם שוין אקבר
אשפעכטו בשורה הט ער דר הערט
דא צומורט איינעם אומלויכס אבר
מויגט זיין פבוד מוקא און דר ערד
ט

דא זונגט מען גאר אופן הוכן מאהן
און כוסות מאכט מען און פיין
ווי זשע און אונזער פאסטיליאן
ער האפעט לאנג אויף דעם משאקעו

ענדע

דס פערזארגטע בעל הבית

במשלי שיערי מכרא נקיש
וואתי חגרא בביתא
(בבא מציעא נט עא)
מאנש פישאניא
סוואריססא קאנרא
ווי נארשקיע ניע וואריססא
(אנייעס ווערטיל)

א

יעדור המ גוהערט מן הסתם
אונ אפער גוועהן מוט דו אונז
ווי דער ווינד מרייבט אשוק אופן ים
ווי זו פלוקה ווי אפייר אום דעם בונז
אבור געכור פון אור פלוקה גשווינד
מיינו יונגו יארון אוועק
ווי זאנג פון אור גווען אקליין קינד
היינט פון אר געלמורט אשדעק

ב

הכלל פרור און מור גווען גוט
פון שדעכטם פון דאגות ריין
ווי אשייננו ריוז האב אור גופדוקה
פרוש אונ גוונד אונ שיין
היינט מוא אור מוד קנייטשון אונ קרומן
נשטא דוא פוחות ווס פרור
אפערסטול המ שון אור מיי קאפ גונומן
מיי ווינמור קלאפט שון אונ דר מור

ג

אז אור האב פון דור קונדור דודדוק גוהערט
ווי צוג דו מוגורו אחר אבינו מרד
צו אור פר שטיי עם צו גיין האב אור גוקלערט
אור האב מור גוונגון גאנץ פריילוק
היינט האב אור גומוט שון האבון פונות
ביים דעם דודעלו הרי את
קונדור עם זונגט זוק פנאמנות
אור וויים שון ווס דס פטייט

ד

אז אור הב פורים דעם גראגור באקומן
האב אור דו וועלט צו מראגון
אור האב גוגראגורט אונ הב זוק גונומן
המנין מוט צו שלאגון
היינט הב אור דס גומון גראגור פר קארון
איין ערגערון האב אור ווי פרור
המן פון אור צום אומגדוק גווארון
דס ווייב גראגורט פשטענדוק אור מור

ה

אונ אפאר מיימקים אז מוהאט מוד אריין גושטעלט
אונ הונמון המ גושטעקט דו פארטשיידו
אט פון דעם קאסטום האב אור גקוועלט
ער און גווען אור זאג אייך איין פלא
היינט מוז אור גאר אור יענום זעהן

אונ בייטון דס צייג דס גונייה
דס ווייב וויל מוט דער מאדע געהן
דו קעשונג שרייט אפור שטייט

ווס הט מור גופעלט ווס האב אוף גוזארגט
אז אוף האב דעם שבת דער זעהן
צו הט דר מ. מו גוהאמ צו הט ער גבארגט
אבו איין ראסול פלייש אוז גווען
היינט רייסט מוקדר דאנרשטונג ביי דר פאלע
אויף מעהל גוט נאר בעל הבית
דר פרייטונג זאגט ווידור צו דר חכה
דארף מען נאך דאס אונ דס

אז דר רבי הט מוק גופענשט קליינור הייט
מוט גוזונד אונ עושר אונ הצלחה
אמן האב אוף גוזאגט שמונדור הייט
עס זאל מור נאר אן גיין דו ברכה
היינט קומט דער פראצענטנוק צו יאגון
מוט אגוזאקד מוט ער אן קומין
גיין זאגט ער אמן וועל אוף דור זאגון
אונ דו בענש מוט מור מזומן

ח

אקעסטור אוז מיין וואגון גווען
דיאלקום האב אוף דרונון גופורט

פר דעם פערד בון אוף גולאשן אליין
אונ האב אליין קאמטשודט
היינט שפאנט מוק דר כלות אונ וואגון
דו פרנסה שרייט וויאוי צו מור
אוי וויסטער קאמטשער ווי קען אוף יאגון
אגוזונדור ווצט שון היינט אויף דער מור

ט

יעדור הט גוהערט מן הסתם
אונ אפשר גוזעהן מוט דו אונגון
ווי דער ווינד מרייבט אשוק אופון ים
ווי זו וואלט גערון צו גוסדונגון
אזו מרייבט דו צייט פון מיין לעבן
אונ זוא פלוהט אלס ווייטור אוועק
אויף בעט דוק ווינד זלסט אגומן בלאז געבן
אונ מרייב זוא שון צום בארג אוועק
ענדע

קין אין הבל

(נאך דעם אז ער הט גיהרגית זיין ברודער הבל

א

ווי אמוגור פון זיין געסט
ווערט גאנץ ווייט פון פלוגון
אונ אמונסטור אורט אונ וויסט

ווייט פון מעגלשונם אוגון
אזו בון אוף היינט גווארין
אף אונ וויי אזו צו מור
זונד מיין ברודער אזו פר לארון
אזו קיין רוה צו מור

ב

ווייהן אוף קום אונ יעדן אורט
הער אוף קולות שרייען
אנטלופט אוועק אט גייט ער דארט
אט גייט דער גזלן קין
דא שרייט דו ערד אוף בון גווען היין
ווס האסטו מוך פר פלעקט
דארט הער אוף הבלם קוד אליין
ווס האסטו מוט מור ברודער גיעקט

ג

אונ דער בייזער שעה נאך אצונד
אז אוף הייב מוך אן דר מאנן
ווי אוף האב אום גישמוצט צו דר ערד
אונ מוט דער קניע אוף אום גישמאנן
ווי ער הט גוויינט אזי האב רחמנות
לאז דיין ברודער נישט יונג שטארבון
ענטפער אוף עס אזו קיין סכנות
אונ האב אום צו קלאפט דעם שטארבון

ד

פון דענסמאך אן האב אוף קיין שלום
אונ גרעסטון שקאף דערנבור
ווייר ביי נאכט זעה אוף אונ חלום
זיין גושטאט שרעקט מוך א בור
דא זעה אוף אום מוט אונ בלייך
ווערום עסן אום אוטרויכס אבר
דא שמוקט ער מוך דא הארגט ער מוך
דא שלעפט ער מוך אונ קבר

ה

אמאך זעה אוף אום פאר מור אום גוצונן
דעם קאפ צו בראכון אוף צווייען
שווארץ ברוט רונט אום פון דו אוגון
אונ אום גושלאגון דו ציין
ער מוט אוף מור אשרעקדוך גושריי
דו האסט מוך גוטייט נישט קיינור
שטייט אוף רוצח גיט נאר גיט
באגראב האטשו מיינו ביינור

ו

אונ לוף שון אויבור בעטון גשווינד
זיין מוטון גוף אליין
אזי ווייט צו שפעט אזו שון אצונד
נשטאט שון פון זיין גיבין
דו וויקדו חיות גאר אן מור

האבון גומאכט פון אים איין עק
דו שפעט אהאנד דו מראנט אקניע
זוא שפרונגט מוט זיין קאפ אוועק

זורון קאבון זעה אוף זיין פרוט
אוף בעטו נא זיי שון שטוד
גיין רוהון וועל אוף נישט
אומערדום מוז אוף זיין פול
אומערדום וועל אוף מוז אדן באקלאגון
גולן פאר געס נאר נישט
אברודור האסטו מוט גשלאגון
דיין אייגן פלייש אונ פרוט

ח

זיין שאמון מרייבט מוז שפענדוג אום
פוז אונ דער שאול תחתיה
אוף מיין באשפענדונ אמ קים אוף אום
דס וועט שון זיין מיין ישועה
מיין לעבון וואלט אוף מוט גרום נחת
דעם טוט אוועק גוגעבון
גיט ער דווקא אויף להכעים
צו דו ווס ווירון קעבון

ט

דארט לונט אפדה קראנק
אמיידוד פרוש אונ יונג

צו דער חתונה אונ שון גאר נוט לאנג
צו גוגרייז הט מען שון אלדונג
קומט דר מוט אונ זאנט אוי פראסט
דו בוסט מור שיין גופעלון
מוט אנדורון הט מען דוק פר קנאסט
מוט מור מוזטו איין חופה שטערון

דארט אונ עלטורון נאר איינס גברון
פון אסאף קונדור שיינו
דר מוט הט זיי אלס אום גוקלובון
יעצט וויל ער נאך דאס איינו
דר מאמו גוסט מוט הייסט מרערון
דו מאמו אונ שון ביים עק
ער וויל זיי אבור גאר נוט הערון
אונ האפט דס אוף אוועק

יא

ער פוקט זוף נישט אוועק צו מראגון
גבירים פון שיינו דורות
ווס ווייסון יוא פון אלעבון צו זאגון
אונ לעבון אונ גרום עשירות
נעם מוז בעסור מוט צו דור
אוף האב פר דור קיין מורא
צו וואלוויל זאנט ער בוסטו פר מור
אוף האנדול נאר מייערו סחורה

אויף זעה שוין דא גוט ארום קיין גייעם
אויף דוק אונ וויקדון אורט
מאמור וועלן דו וויקדו חיות
מוף צו רייסן דארט
דו חיה וויד מוף אוף גושמוהערן
אויף האב צו אור קיין גרוק
זוא דר זעהט דעם צייכונ אוף מיין שטערון
אונ האפט זוף געף צורוק
יג

דארטון דופט ארייב אוויקדור
הינגרונ צו זיין רויב
פון זיין שרעקלעכונ ברומון אונ גופיקדור
ווער אוף אזש מוז
דא מיין אוף אונ שוין מיין עק
אויף גוב מיין קאפ אום צו בייסון
גיין זאגט ער גיי אוועק
גוט דוף דארף אוף צו רייסון
יד

ווי אוף וויד נאר ווייטור גיין
זעה אוף איעגור שפאנן
פדוצלונג זעה אוף בלייבט ער שמיין
זיין בזגון אן צו שפאנן
אויף שטעל מיין הארץ דר פייד אקעגון
פרייכוף ווי צו איין שפול

נעמט זוף גאר אונ אנדורו וועגן
ישט דא זאגט זי אונ מיין צור
מו

דארט דער שקאגט אדונור פול לייט
זיין פארון אן איין צאהר
דו ערד רייסט אוף אור מויל גאנץ ווייט
אונ שדונגט זיי איין מוט אמאר
אויף וויין פר אור אונ פאר אוף דו קנוע
מאך איין אורט פון קיין וועגן
גיין דור ווייטור ענפערט זוא
דא דארטון זוף אנדורו לייגן
מז

אונ דו שפעטורו דורות וועט מען מוזון
אזה מור זוף באקלאגן
ווייך אוף האב דעם ערשטון וועג גוויזון
מענשון מוט צו שלאגן
מעק אפ גאט מיין שאנד אצונד
איין עק זאל נעמן מיין שרייען
אפ קומן נאך פר מינו זונד
וועט קיינור גוט ווי קין

ענדע

דיא קלינגערס בים בים באם

א

דו גאנצו וועלט ווי אור וועט זעהן
אונ אלו מענטשן ווס זענען דא
יעדען פון יושר גרוס בוז קליין
אונ קיין יושר אונדאדט נוט דא
נאר אמת הערט מען פון זייער מזיר
זיי זענען נוט איג פון איג וואר
זיי מיינען דו קלונגערס בום בום באם
זיי מיינען דו קלונגערס בום בום באם

ב

אגומאר פריינד אונ דאך בעסער פון אלס
אז דו האסט אום אן גוטראפון
ער וואלט פאר דור גושטרעקט דעם האלז
אונ פייער אונ וואסיר גולאפון
ער וואלט פאר דור גוגעבון זיין קעבון
עס אונ נאר גזאגט זאכין הקעבון
ער מיינט דו קלונגערס בום בום באם
ער מיינט דו קלונגערס בום בום באם

ג

אונ איונגער מאן שיין ווי גאלד
נעמט אפדה מוש אדו הסרונות
זו אונ שווארץ אונ גושטופולט גרוי אונ אלס

Pages 82 - 93 missing